

UNIVERSITATEA
LUCIAN BLAGA
— DIN SIBIU —

Școala doctorală de Teologie

Domeniul de doctorat: TEOLOGIE

SEMNIFICAȚIA MORALĂ A ETIOLOGIEI COMPORTAMENTULUI HOMOSEXUAL

-REZUMATUL TEZEI DE DOCTORAT-

Doctorand:
ILIE CRISTIAN MANTA

Conducător de doctorat:
PROF. UNIV. DR. SEBASTIAN MOLDOVAN

CUPRINS

Cuprins	1
INTRODUCERE	3
1. SEXUALITATEA ÎN ANTROPOLOGIA CREȘTINĂ.....	16
1.1. Despre măreția și vocația omului.....	16
1.2. Păcatul original și căderea omului.....	17
1.3. Sexualitatea în condițiile căderii	21
1.4. Păcatul trupesc și modul în care se naște în om dorința păcătoasă	24
1.5. Homosexualitatea ca perversiune a sexualității	27
1.6. Căsătoria: dar și binecuvântare a lui Dumnezeu pentru om	30
2. HOMOSEXUALITATEA ÎN SFÎNTA SCRIPTURĂ ȘI LA SFINȚII PĂRINȚI	35
2.1. Homosexualitatea în Vechiul Testament	35
2.1.1. Pieirea cetății Sodoma.....	35
2.1.2. Pedepsirea locuitorilor din Ghibea	41
2.1.3. Legea levitică despre homosexualitate	42
2.2. Homosexualitatea în Noul Testament.....	45
2.2.1. Atitudinea Mântuitorului Hristos față de homosexualitate	45
2.2.2. Raportarea paulină la homosexualitate	47
2.2.3. Atitudinea confesiunilor creștine contemporane față de homosexualitate ...	56
3. TEORII ȘTIINȚIFICE PRIVITOARE LA ROLUL EREDITĂȚII ȘI AL EDUCAȚIEI ÎN APARIȚIA ȘI DEZVOLTAREA COMPORTAMENTULUI HOMOSEXUAL	60
3.1. Introducere	60
3.2. Factorii determinanți ai orientării și atracției sexuale	60
3.3. Interacțiunea factorilor de mediu cu cei ereditari și rolul ei în dezvoltarea umană.....	64
3.4. Educația parentală și comportamentul sexual și homosexual	68
3.5. Homosexualitatea și convingerile religioase	71
4. MEDIUL FAMILIAL ȘI COMPORTAMENTUL HOMOSEXUAL	74
4.1. Mediul familial și dezvoltarea copilului	74
4.2. Creierul uman și influența mediului de creștere	76
4.3. Mediul familial nefavorabil și efectele asupra dezvoltării copilului	77
4.4. Copiii feral (crescuți în sălbăcie) și dezvoltarea lor	78
4.5. Mediul familial și experiența Sfinților Părinți.....	80
4.6. Mediul familial și comportamentul sexual și homosexual.....	81
4.7. Copiii crescuți în cupluri formate din persoane de același sex. Mărturii, constatări și implicații.....	85
4.8. Dreptul la adopție al persoanelor de același sex. Implicații	93

4.9. Rolul și implicarea taților	97
4.10. În loc de concluzie	99
5. MEDIUL SOCIAL ȘI IMPLICAȚIILE ACESTUIA ASUPRA COMPORTAMENTULUI HOMOSEXUAL	101
5.1. Sexualizarea societății	101
5.2. Mediul educațional instituțional și comportamentul (homo)sexual	106
6. METODE TERAPEUTICE ADECVATE ÎN SCHIMBAREA COMPORTAMENTULUI HOMOSEXUAL	116
6.1. Plasticitatea sexualității și posibilitatea schimbării orientării sexuale	116
6.2. Eforturile de schimbare a orientării sexuale	119
6.3. Interzicerea terapiei de conversie în folosul cui?	127
6.4. Mărturiile ale foștilor homosexuali și lesbiene	130
6.5. Concluzii	131
7. HOMOSEXUALITATEA: PĂCAT VOLUNTAR SAU INVOLUNTAR?	133
7.1. Păcatul voluntar și involuntar. Mărturia Scripturii și a Sfinților Părinți	133
7.2. Homosexualitatea: păcat voluntar sau involuntar?	136
7.3. Homosexualitatea ca alegere personală	143
7.4. O atitudine creștină autentică față de homosexuali	149
7.5. Spre o pocăință autentică	151
8. CUM SĂ NE CREȘTEM ÎN MOD SĂNĂTOS COPIII	152
8.1. Creșterea copiilor în învățătura Sfântului Ioan Gură de Aur	152
8.2. Un posibil model de educație instituțională adecvată	155
8.3. Relația părinte-copil și comportamentul (homo)sexual	162
9. ȘI HOMOSEXUALII SUNT CHEMAȚI LA POCĂINȚĂ	170
9.1. Introducere	170
9.2. Știința medicală și revigorarea umană	172
9.3. Pocăința ca înnoire a minții și a vieții	176
9.4. Îndrumare duhovnicească	182
10. HOMOSEXUALITATEA ȘI CONSILIEREA DUHOVNICEASCĂ	192
10.1. Introducere	192
10.2. Atitudini ale duhovnicilor contemporani	194
10.3. Precizări finale asupra datelor culese	226
CONCLUZII	230
Bibliografie	235
Anexe. Cuprins	256
Anexa 1	257
Anexa 2	259
Anexa 3	261
Anexa 4	359

Cuvinte cheie: homosexualitate, sexualitate, ereditate, factori de mediu, educație, mediu familial, interacțiune, orientare, atracție, comportament, pocăință, terapia de conversie.

Motivația cercetării

Am elaborat prezenta teză de doctorat, după ce am abordat subiectul homosexualității și în lucrarea de licență. Atunci mi-am ales subiectul în urma unei întâmplări petrecute în anul 2001, când profesorul titular la catedra de Istoria Bisericii Universale a invitat la curs un preot anglican pentru a le vorbi studenților teologi. Înainte cu puțin timp de a avea loc această întâlnire, aflasem cu stupeoare că David Hope, arhiepiscop de York în Biserica Anglicană, a aprobat publicarea unui catehism pentru homosexuali, în care homosexualitatea era prezentată ca „o condiție care poate avea calități pozitive și voite de Dumnezeu”¹. L-am întrebat pe respectivul preot anglican cum justifică o astfel de abordare și dânsul a replicat că homosexualitatea este prezentă și în rândul clerului ortodox și mai ales în mediul monahal de la noi. Eram student în acea perioadă și îmi amintesc foarte bine că i-am răspuns: „Eu nu cunosc astfel de cazuri, însă chiar dacă ele ar exista, homosexualitatea nu este acceptată în nici un fel de Biserica Ortodoxă, în timp ce, în catehismele dvs. aceasta apare deja ca ceva firesc”. Timpul a dovedit că Biserica Anglicană a acceptat hirotonirea de slujitori - preoți și episcopi - declarați în mod deschis a fi homosexuali sau transexuali, exprimându-se și în favoarea acordării binecuvântării pentru cuplurile formate din persoane de același sex.

Nu este deloc comod să abordez un asemenea subiect în zilele noastre și recunosc că m-am confruntat cu ispita abandonului. Îmi amintesc că în demersul meu de realizare a unor interviuri cu duhovnici contemporani mi s-au închis în nas mai multe uși și aceasta în ciuda faptului că am oferit asigurări că am cele mai bune intenții, prezentându-le ceea ce publicasem până la acea dată. Subliniez faptul că nu am abordat niciun duhovnic înainte de apariția primului studiu intitulat *Rolul eredității și al educației în apariția și dezvoltarea comportamentului (homo)sexual*², studiu cuprins în întregime în prezenta lucrare.

---

¹ Un „Gaio” Catechismo, în *Jesus*, Nr. 7, iulie 2001, p. 30.

² Înainte de susținerea tezei de doctorat, am publicat mai multe studii în reviste de specialitate, două dintre acestea apărând și în mediul online. Este vorba de: *Rolul eredității și al educației în apariția și dezvoltarea comportamentului homosexual* și *Metode adecvate în schimbarea comportamentului homosexual*. Ambele studii au fost incluse ca și capitole în prezenta teză, primul (în ordinea publicării) având un titlu puțin diferit: *Teorii științifice privitoare la rolul eredității și al educației în apariția și dezvoltarea comportamentului homosexual*.

M-a ajutat Bunul Dumnezeu să nu renunț, fiind convins că o astfel de abordare este una cu adevărat necesară. În general, dar și în rândul creștinilor care aparțin Bisericii Ortodoxe și diferitelor confesiuni creștine, există familii care întâmpină mari greutăți în această privință. Fie că vorbim de soți care manifestă porniri homoerotice, fie de părinți care descoperă cu profundă durere că ai lor copii sunt homosexuali și nu știu cum să reacționeze³, fie chiar de clerici⁴ cuprinși de această patimă, abordarea unei asemenea teme nu poate fi decât benefică.

Preocuparea de a avea o imagine de ansamblu cât mai clară în ceea ce privește etiologia homosexualității poate fi benefică nu doar persoanelor cuprinse de această patimă pe care o resimt ca pe o mare durere, dorind să se elibereze din mrejele ei, ci și dialogului dintre comunitatea teologică și cea științifică. Lucrând cu adevăruri revelate, teologia nu are nevoie de o fundamentare științifică în ce privește homosexualitatea, dar cunoașterea adevărului științific în privința cauzelor homosexualității – și avem în vedere aici adevărul științific care nu este subjugat ideologic sau politic – poate întări și susține hotărârile teologice privitoare la homosexualitate, putând fi acceptate în acest fel mult mai ușor în societatea secularizată a zilelor noastre.

Obiectivele cercetării

Care este contribuția factorului etiologic în apariția comportamentului homosexual și ce semnificație morală are într-o evaluare a teologiei ortodoxe? reprezintă întrebarea generală a tezei și, pentru a răspunde la ea, îmi propun următoarele obiective:

-să cercetez tradiția biblică și patristică cu privire la rolul pe care îl are sexualitatea în viața omului și în raportarea acestuia la Dumnezeu;

-să inventariez și să prezint principalele puncte de vedere expuse de către cercetarea științifică vizavi de influența pe care factorii biologici și cei de mediu o exercită asupra dezvoltării umane în general și asupra orientării, atracției și comportamentului homosexual în special și să analizez interacțiunea dintre ei;

-să prezint diverse tipuri de terapii de conversie sexuală și să analizez rezultatele obținute;

-să expun diferite aspecte care însoțesc terapia de conversie și să prezint implicațiile interzicerii diverselor programe care vizează eforturile de schimbare a orientării sexuale;

---

³ Sunt cazuri în care, atunci când părinții au descoperit că al lor copil are înclinații homoerotice, nu au știut să gestioneze adecvat o astfel de situație, au pus o prea mare presiune pe el, acesta nu a rezistat și, din păcate, a recurs la suicid. Vezi: *Distrus că familia nu îi acceptă orientarea sexuală, Rafael s-a aruncat de la etajul 20. Cui i-a lăsat un ultim mesaj*, disponibil la: <https://stirileprotv.ro/stiri/actualitate/distrus-ca-familia-nu-ii-accepta-orientarea-sexuala-rafael-s-a-aruncat-de-la-etajul-20-cui-i-a-lasat-un-ultim-mesaj.html> (accesat în 21.05.2023).

⁴ Vezi, cazul fostului episcop Corneliu Bărlădeanu de la Huși, filmat în ipostaze indecente cu persoane de același sex sau cazul fostului preot Cristian Pomohaci, slujitor în parohia Moșuni din județul Mureș, care a fost înregistrat făcând avansuri sexuale unui minor, precum și cazul ierodiaconului Chiriac Băraian de la mănăstirea din Florești, județul Cluj, care în anul 2023, în Săptămâna Mare, s-a filmat în ipostaze indecente apărând ulterior pe o aplicație găzduită de homosexuali.

-să prezint mărturiile și argumentele celor care susțin că terapia prin credință i-a ajutat să depășească imboldurile homoerotice;

să expun implicațiile pe care le au asupra dezvoltării copiilor diversele programe de educație sexuală care promovează homosexualitatea drept conduită sexuală firească și să analizez în ce măsură comportamentul homosexual poate fi învățat prin intermediul unor astfel de programe;

-să identific programe educaționale favorabile unei dezvoltări durabile și sănătoase a copiilor;

-să fac cunoscut punctul de vedere al persoanelor crescute în cupluri formate din persoane de același sex sau în alte medii homosexuale și să analizez în ce măsură climatul respectiv a constituit factor favorizant în dezvoltarea comportamentului homosexual;

să identific posibili factori cauzatori ai homosexualității care pot fi invocați drept circumstanță atenuantă în apariția atracției homoerotice și a manifestării conduitei homosexuale și să analizez în ce măsură cunoașterea și conștientizarea cauzelor respective pot determina persoanele care manifestă imbolduri trupești nefirești să asume lupta duhovnicească;

-să consult opiniile părinților duhovnici contemporani cu privire la cauzele comportamentului homosexual și să identifice mijloacele duhovnicești prin care omul se poate elibera de patima homosexualității.

Metodologia cercetării

De un real folos în atingerea obiectivelor propuse și în conturarea unei imagini de ansamblu cu privire la etiologia homosexualității au fost multitudinea studiilor științifice consultate. Realizate pe eșantioane variate de subiecți, urmăriți la vârste diferite și pe perioade mai scurte sau mai lungi de timp, în măsura în care nu au fost comandate ideologic sau de altă natură, aceste studii oferă informații extrem de prețioase. De exemplu, cercetările care s-au axat pe studierea determinismului biologic în cazul homosexualității au în comun faptul că nu a fost identificată o anumită genă care să răspundă de orientarea și comportamentul homosexual, contribuția genetică în determinarea comportamentului sexual în general nefiind una majoră.

Rezultatele unor astfel de cercetări sunt contrazise de altele, autorii lor contestându-le metodologia folosită, eșantioanele de subiecți recrutați, etc. Cu toate acestea, atunci când sunt realizate în mod obiectiv și nepărtinitor, ele aduc lămuriri importante, fiind de un real folos atât cercetării științifice în sine, cât și dialogului dintre știință și diferitele domenii de cercetare, în cazul de față, cel teologic.

În vederea atingerii obiectivelor propuse am urmărit, ca în expunerea diferitelor ipoteze științifice, să fiu echidistant și cât se poate de imparțial. De exemplu, am prezentat, atât punctul

de vedere al celor care susțin determinismul bio-genetic cu privire la cauzalitatea homosexualității, cât și punctul de vedere al celor care s-au pronunțat categoric împotriva acestuia, argumentând prin studii că nu poate fi vorba de o contribuție genetică semnificativă care să determine atracția homoerotică, nici orientarea sau comportamentul homosexual. Tot în acest sens am arătat că, organizații consacrate, cu influență puternică în societate, și-au schimbat de-a lungul timpului poziția în privința cauzelor homosexualității. De exemplu, dacă în perioada anilor '90, Asociația Americană de Psihiatrie s-a pronunțat în favoarea unei determinări biologice a homosexualității, după anul 2008, și-a nuanțat poziția, afirmând că la apariția homosexualității contribuie o varietate de factori care interacționează, fenomenul fiind unul foarte complex.

În privința terapiilor de conversie și diferitelor programe care vizează eforturile de schimbare a orientării sexuale am căutat să prezint principalele terapii utilizate în decursul timpului și rezultatele obținute, făcând vizibile punctele de vedere pro și contra propunerilor legislative de interzicere ale acestora.

Tot sub aspect metodologic, un demers important în abordarea subiectului tezei de față a fost realizarea unor interviuri cu un număr de doisprezece preoți duhovnici ortodocși din țară (nouă) și din afara granițelor țării (trei). Tuturor le sunt recunoscător. Deschiderea manifestată de dâmsii pentru o astfel de cercetare și curajul mărturisirii lor trebuie apreciate, putând fi de un real folos pentru o mai bună înțelegere a subiectului, dar și pentru identificarea unor soluții pastoral-duhovnicești, care să răspundă la multiplele și variatele nevoi specifice persoanelor care manifestă porniri homoerotice.

Dintre duhovnicii care au manifestat deschidere pentru o astfel de temă având amabilitatea și curajul de a răspunde demersului meu, opt dintre ei sunt preoți de mir, iar patru sunt preoți călugări. De asemenea, dintre cei intervievați, șase au și calitatea de cadru didactic, având lucrări științifice specifice domeniului lor de activitate, iar doi sunt și psihoterapeuți activi. Amintesc de asemenea, faptul că dintre toți cei doisprezece duhovnici, nouă sunt preoți vorbitori de limbă română, aflați sub jurisdicția Bisericii Ortodoxe Române, iar trei sunt preoți duhovnici, vorbitori de limbă engleză, doi dintre ei aflându-se sub jurisdicția Bisericii Ortodoxe a Greciei, iar unul sub jurisdicția Patriarhiei Ortodoxe a Antiohiei și a întregului Orient.

Prezentare sintetică a capitolelor

Prezenta lucrare are 10 capitole și s-a axat exclusiv pe homosexualitatea masculină și cercetarea cauzelor acesteia. În primele două capitole am urmărit să prezint concepția teologiei răsăritene asupra sexualității, arătând că Dumnezeu l-a creat pe om de parte bărbătească și parte femeiască. Excluzând diversele patologii, din punct de vedere biologic, fiecare persoană se

naște fie de sex masculin, fie de sex femin, deosebirea dintre sexe fiind parte a planului dumnezeiesc.

Faptul că suntem atât de diferiți din punct de vedere biologic arată că bărbatul și femeia au fost creați să conviețuiască într-o relație de complementaritate, fiind chemați să se completeze reciproc, putând astfel supraviețui ca specie. Bineînțeles că, relația de complementaritate la care bărbatul și femeia sunt chemați nu este importantă doar în ceea ce privește aspectul reproductiv și binele social. Din punct de vedere creștin, unirea celor doi are un scop superior care constă în „unitatea dragostei și sfințenia vieții maritale”⁵, soțul și soția fiind chemați să se ajute reciproc să dobândească Împărăția lui Dumnezeu.

Unirea bărbatului și a femeii în Taina Nunții este voită de Dumnezeu, relația heterosexuală monogamă fiind binecuvântată de El. Este adevărat că egoismul descătușat în urma căderii lui Adam a slăbit și desfigurat în multe forme legătura naturală dintre bărbat și femeie. Totuși, întrucât natura umană nu a fost cu totul distrusă, nici legătura dintre ei nu a fost desființată, iar odată cu Întruparea Cuvântului lui Dumnezeu, ea este consolidată și înălțată de Acesta „din ordinea naturală în ordinea harului”⁶. Odată cu Întruparea Cuvântului, legătura dintre bărbat și femeie devine potrivit Apostolului Pavel „taină mare” (Ef. 5, 32).

Viețile sfinților căsătoriți reprezintă dovezi vii că omul se poate împlini cu adevărat în viața de familie, depășirea naturii prin har fiind posibilă și în căsătorie. Faptul că unii contestă vehement căsătoria creștină și familia tradițională propunând depășirea naturii prin tehnologie și puterile creatoare ale omului, faptul că o anumită parte a societății nu mai prețuiește familia și valorile ei acceptând de multe ori, cu foarte mare ușurință, ofertele celor care propun crearea unei lumi noi, în care valorile creștine sunt considerate demodate și în care omul nu se mai lasă modelat de harul Duhului Sfânt încrezându-se pe deplin în tehnologie – acestea și altele asemenea lor – au dus la relativizarea căsătoriei creștine și a valorilor familiei tradiționale.

Urmând învățăturilor Sfintei Scripturi, tradiția teologică răsăriteană consideră anormalitate nu doar exprimarea sexualității în afara relației heterosexuale monogame, ci orice formă de manifestare a sexualității care exclude procreația. Revelația dumnezeiască descoperă că practici sexuale precum desfrânarea, adulterul, onania, incestul, sodomia, zoofilia, necrofilia și alte forme de deviații sexuale sunt contrare firii umane create de Dumnezeu, în privința manifestării sexualității doar iubirea sinceră, exprimată în cadrul relației heterosexuale monogame binecuvântate de Dumnezeu în Taina Nunții, putându-l împli cu adevărat pe om, apropiindu-l de El printr-o viață trăită în iubire jertfelnică.

---

⁵ Saint John Crysostom, *On Marriage and Family Life* (Despre căsătorie și viața de familie), trad. în limba engleză de Catharine Roth și David Anderson, Crestwood, N.Y., St. Vladimir s Seminary Press, 1986, p. 22, apud David C. Ford, *Bărbatul și femeia în viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur*, trad. de Luminița Irina Niculescu, Ed. Sophia, București, 2004, p. 103.

⁶ Pr. Prof. Dumitru Stăniloae, *Teologia Dogmatică Ortodoxă*, Vol. III, EIBMBOR, București, 1978, p. 183.

Atunci când se împotrivesc sexualității binare și manifestarea acesteia depășește granițele firii excluzând procreația, omul este prins în mrejele plăcerii. El devine robul acesteia, sufletul nu se mai hrănește din relația cu Dumnezeu, iar trupul se abandonează unor patimi de ocară și practici abominabile despre care Sfântul Apostol Pavel spune că „rușine este a le și grăi” (Ef 5, 12).

În urma căderii protopărinților asistăm la instaurarea unei noi realități în care totul este deformat, nefiresc și lipsit de normalitate. În această nouă realitate, care nu are de-a face cu ordinea, ci mai degrabă cu dezordinea, homosexualitatea a devenit și ea „o manifestare tragică a «ghimpelui în trup» care îi chinuie pe toți în feluri diferite”⁷.

Homosexualitatea intră în categoria păcatelor trupești de natură sexuală prin care omul se îndepărtează de Dumnezeu, Creatorul său. Neputința de împlinire într-o iubire curată și rodnică, arată homosexualitatea a fi o perversiune a sexualității, făcând parte din categoria perversiunilor sexuale.

Dacă Sfinții Părinți numesc desfrânarea „cea mai rea boală” care întinează mintea, sufletul și trupul omului, fiind în stare să-l scoată pe acesta din minți pentru a-și împlini pofta cea rea a inimii, homosexualitatea este percepută ca „decădere din uman”⁸, împotrivindu-se legii unirii trupești îngăduite de Dumnezeu în urma căderii protopărinților, apărând implicit ca păcat împotriva naturii căzute.

Homosexualitatea este atât o problemă morală cât și una teologică. Este o chestiune morală întrucât se împotrivesc procreației și naturii firești a sexualității, fiind împotriva firii. Împotrivindu-se manifestării firești a sexualității, homosexualitatea disprețuiește și nesocotește atât deosebirea sexuală, adâncind diviziunea dintre creat și necreat, cât și pe Dumnezeu care a generat binaritatea sexuală și i-a dat omului misiunea să realizeze unificarea tuturor distincțiilor creației, pentru ca apoi să le unească pe toate cu Sine. Și, întrucât sfidează creația și pe Creator fiind anticreațională, homosexualitatea devine o problemă teologică, cei ce se lasă înrobiți acestei patimi necunoscându-L și neînțelegându-L cu adevărat pe Dumnezeu.

Apelând la datele oferite de cercetarea științifică, în capitolele 3, 4, 5 și 6 am încercat să fac diagnoza homosexualității, identificând principalii factori implicați în apariția orientării și atracției homoerotice precum și a manifestării comportamentului homosexual. În dezvoltarea și devenirea sa omul este influențat de o mulțime de factori cum ar fi ereditatea, mediul familial, educația, anturajul, experiențele pe care le are, diverși factori socio-culturali, etc. În prezent este

---

⁷ Alexander Schmemmann, *Дневники, 1973–1983* [Diaries, 1973–1983] (Moscow, 2005), p. 391-395, apud Volodymyr Bureba, *Attitudes to Homosexuality in Christianity*, în Misha Cherniak, Olga Gerassimenko, Michael Brinkschröder (Editors) *”For I Am Wonderfully Made”. Texts on Eastern Orthodoxy and LGBT Inclusion*, Esuberanza, 2017, p. 165.

⁸ Sorin Dumitrescu, *Interviu cu Părintele Galeriu despre homosexualitate*, în *România Liberă*, Nr. 1127, 11 decembrie 1993, apud Sorin M. Rădulescu, *Sociologia și istoria comportamentului sexual ”deviant”*, Ed. Nemira, 1996, p. 195-196.

cunoscut faptul că factorii ereditari și cei externi, genele și mediul interacționează și se influențează reciproc, anumite trăsături umane nemaiputând fi explicate apelându-se doar la biologie sau doar la experiență, ci răspunsul se afla în interacțiunea dintre biologie și mediu.

Interacțiunea factorilor de mediu cu cei ereditari este foarte importantă în devenirea umană, ceea ce suntem fiind atât rezultatul manifestării în sine a genelor, cât și al modului în care genele se manifestă sub influența educației și a diversilor factori sociali. Realitatea arată că anumiți factori de mediu pot influența puternic modul de exprimare al genelor noastre sau altfel spus, fenotipul nostru este afectat de diferitele experiențe pe care le are omul. Prin urmare, în timp ce înalte înzestrări naturale pot fi afectate de elemente defectoase ce țin de mediu, de experiență, de cultură, în același timp o dezvoltare sănătoasă poate surmoneta tendințele rele și dispozițiile negative ale unui organism bolnav.

Pe tot parcursul vieții, omul este influențat în gândurile și manifestările sale de tot ceea ce îl înconjoară, de diverse experiențe timpurii – favorabile sau nefavorabile – și chiar din perioada intrauterină, de producții culturale, de reclame, de educație, de diferite medii sociale, etc. Toate acestea își pun amprenta în formarea și dezvoltarea omului.

Rolul pe care mediul îl are în devenirea omului este extrem de important, formarea acestuia fiind în concordanță cu calitatea mediului de dezvoltare al omului. Cercetarea științifică a constatat că deși pot exista anumite predispoziții genetice pentru anumite afecțiuni pe care le-ar putea avea unii copii, creșterea lor într-un mediu familial plin de afecțiune ar face ca efectele negative să nu devină vizibile (cazul copiilor cu ADHD). Dimpotrivă, când sunt lipsiți de o îngrijire corespunzătoare și de afectivitate, experiențele negative avute vor activa aceste gene recesive (mamele însărcinate din Olanda, înfometate în timpul ocupației germane din mai 1940 au născut copii predispuși la boli cardiace și de altă natură). Prin urmare, experiențele nefericite și un mediu de dezvoltare nefavorabil pot avea în timp efecte negative semnificative și uneori chiar insurmontabile asupra sănătății (cazul copiilor feral - crescuți în sălbăticie).

Referitor la homosexualitate, cercetarea nu a constatat niciun aport biologic semnificativ în ceea ce privește apariția homosexualității. Nu a fost identificată o genă anume care să fie răspunzătoare de orientarea și comportamentul homosexual, teoria unui determinism biologic nemaiavând foarte mulți susținători la nivelul comunității științifice. Potrivit lui Andrea Ganna, genetician la Broad Institute of MIT și Harvard din Cambridge, Massachusetts (SUA), autorul principal al celui mai mare studiu realizat vreodată despre rolul genelor în comportamentul homosexual⁹, publicat în 2019, nu există genă gay și chiar dacă preferințele sexuale au o

---

⁹ Andrea Ganna, Karin J. H. Verweij, Michel G. Nivard, Robert Maier, Robbee Wedow, Alexander S. Busch, Abdel Abdellaoui, Shengru Guo, J. Fah Sathirapongsasuti, 23andMe Research Team, Paul Lichtenstein, Sebastian Lundström, Niklas Långström, Adam Auton, Kathleen Mullan Harris, Gary W. Beecham, Eden R.

componentă genetică, „nici o genă nu are efect major asupra comportamentelor sexuale”¹⁰. Chiar și *Asociația Americană de Psihiatrie* (APA) care pentru o anumită perioadă de timp a susținut ideea unei contribuții biologice majore în cazul homosexualității, începând cu anul 2008 și-a nuanțat poziția, susținând că homosexualitatea are cauze mult mai complexe fiind rezultatul interacțiunii dintre factorii multipli și extrem de variați.

Prin urmare, în timp ce mare parte a comunității științifice recunoaște că nu poate fi demonstrată o contribuție biologică substanțială în apariția homosexualității, cel puțin o parte a acesteia, consimte că anumite aspecte, cum ar fi o educația familială și instituțională care prezintă homosexualitatea ca pe o alternativă firească la heterosexualitate, creșterea copiilor în cupluri cu persoane de același sex și obișnuirea lor cu anturajul și universul specific homosexualilor, relațiile nefavorabile dintre părinți și copii, experiențe sexuale abuzive, experiențele homosexuale timpurii, molestarea copiilor, consumul de pornografie, etc., reprezintă factori care pot contribui la apariția atracției homoerotice și la cristalizarea orientării homosexuale.

De exemplu, introducerea în mai multe țări o diferitelor programe de educație sexuală care militează pentru deconstrucția polarității sexuale afirmând ideologia de gen potrivit căreia sexualitatea este văzută ca fluidă și având multiple forme de manifestare, nu fac altceva decât să producă confuzie în mintea copiilor cu privire la orientarea și identitatea lor sexuală, obișnuindu-i cu ideea că homosexualitatea este o conduită sexuală normală și astfel să fie învățată și acceptată destul de facil.

Copiii formați într-un mediu familial nefavorabil, în care au parte de interacțiuni emoționale deficitare și de experiențe nefericite - molestare psihică și fizică, absența unuia dintre părinți, abuz sexual etc.- sau crescuți în cupluri formate din persoane de același sex, fiind expuși de timpuriu la lucruri nepotrivite și având acces la mediul și „cultura” gay, pot tinde spre un stil de viață homosexual ca adulți. Astfel, dacă 90% dintre copiii crescuți de heterosexuali dezvoltă la maturitate relații de natură heterosexuală, doar 61% dintre copiii crescuți în cuplurile gay, devin la maturitate heterosexuali¹¹.

Pentru o dezvoltarea psihică, fizică și emoțională sănătoasă a copilului este foarte important ca acesta să sesizeze în mediul familial modelul de masculinitate și de feminitate și să se familiarizeze cu relația heterosexuală autentică. În absența acestor modele, masculinitatea băieților și feminitatea fetelor nu sunt validate, ci dimpotrivă sunt suprimate, copiii cuplurilor

---

Martin, Alan R. Sanders, John R. B. Perry, Benjamin M. Neale, Brendan P. Zietsch, *Large-scale GWAS reveals insights into the genetic architecture of same-sex sexual behavior*, în *Science*, Vol. 365, Nr. 6456, 2019, disponibil la: <https://geneticsexbehavior.info/wp-content/uploads/2019/08/ganna190830.pdf> (accesat în 28.09.2019).

¹⁰ Jonathan Lambert, *No 'gay gene': Massive study homes in on genetic basis of human sexuality*, disponibil la: <https://www.nature.com/articles/d41586-019-02585-6> (accesat în 25.09.2019).

¹¹ Mark Regnerus, *How different are the adult children of parents who have same-sex relationships? Findings from the New Family Structures Study*, în *Social Science Research*, Vol. 41, Nr. 4, 2012, p. 762.

gay fiind privați de acest drept, pe care, la un moment dat, îl resimt ca pe o mare lipsă, ca pe ceva de care au fost deposedați și pe care vor să îl recupereze într-un anume fel.

Există voci ale celor care au crescut în cupluri formate din persoane de același sex care susțin că acei copii care s-au dezvoltat într-un astfel de mediu sunt în mod natural mai curioși în a urma o experiență homosexuală. Robert Oscar Lopez, crescut de mama sa care era lesbiană, reprezintă una din aceste voci care susține: „Presupun că, copiii crescuți de cupluri formate din persoane de același sex, sunt în mod natural mai curioși în a urma o experiență homosexuală fără a fi în mod necesar puri de orice atracție față de sexul opus. Prin urmare, ei vor intra mai probabil în categoria bisexualilor, la fel ca și mine...”¹². Lee Taylor, crescut de tatăl său care era homosexual este o altă voce care susține că deși nu plănuiesc să le facă rău copiilor, prin stilul lor de viață și prin modul de raportare la copii, persoanele de același sex care au în îngrijire copii pot ajunge să transforme lumea acestora „într-un iad viu”.

În capitolul 6 s-a arătat faptul că de-a lungul vieții, majoritatea oamenilor manifestă stabilitate în ceea ce privește atracția, orientarea și identitatea lor sexuală și doar o minoritate fluctuează, plasticitatea sexuală fiind mai vizibilă în rândul homosexualilor și lesbienelelor.

Bineînțeles că și în privința homosexualității, la fel ca și în cazul altor comportamente umane orice „învăț” are și „dezvăț”, iar cercetarea științifică neînregimentată ideologic arătând că abținerea de la relațiile homoerotice și chiar asumarea unei relații heterosexuale monogame este cu adevărat posibilă în cazul celor care au apelat la diferite metode și mijloace terapeutice. De asemenea, mărturiile celor care au avut porniri homoerotice, implicându-se în relații cu persoane de același sex, dar pe care au reușit să le depășească apelând la terapia prin credință sunt confirmate de date științifice care prezintă o rată de reușită de până la 38%¹³. Mai mult, participanții la Freedom March (Marșul Libertății)¹⁴, la care iau parte persoane foste LGBT, reprezintă mărturii vii că prin puterea Duhului Sfânt, eliberarea de păcatele sexuale și de rănilor de tot felul este cu adevărat posibilă. Luis Javier Ruiz, unul dintre participanții la marșul din 2018 de la Los Angeles, a afirmat: „...transformarea aceasta nu se referă la trecerea de la situația de persoană gay la situația de persoană hetero, ci de la situația de persoană pierdută la situația de persoană mântuită, exprimând prin aceasta că transformarea calitativă este mult mai mare”¹⁵.

---

¹² Robert Oscar Lopez, *Growing Up With Two Moms: The Untold Children's View*, Public Discourse (6.08.2012), disponibil la: <https://www.thepublicdiscourse.com/2012/08/6065/> (accesat în 2.02.2023).

¹³ Ciprian Toroczka, *Homosexuality from a Contemporary Orthodox Perspective*, Review of Ecumenical Studies, Vol. 8, Nr. 3, 2016, p. 404.

¹⁴ În anul 2019, marșul Libertății a avut loc în Washington D.C. pe data de 25 mai, fiind al doilea de acest fel. Primul s-a ținut în Los Angeles, în toamna lui 2018, alte două fiind programate a se desfășura în St. Paul (Minnesota), pe 23 iunie, respectiv Orlando, pentru data de 14 septembrie.

¹⁵ Brandon Showalter, *Ex-LGBT men, women to share stories of transformation at 2nd Freedom March in Washington, DC*, disponibil la: <https://www.christianpost.com/news/ex-lgbt-men-women-to-share-stories-of-transformation-at-2nd-freedom-march-in-washington-dc.html> (accesat în 25.05.2019), apud Pr. Prof. Ion Ciungu, *Iisus în centrul cunoașterii...*, disponibil la: <https://doisautreiiinnumeleluisus.blogspot.com/2019/05/iisus-in-centrul-cunoasterii-ii-poate.html> (accesat în 25.05.2019).

Capitolul *Homosexualitatea ca păcat voluntar sau involuntar* este un capitol de tranziție, în care s-a arătat că pot exista situații și circumstanțe multiple în urma cărora cineva poate ajunge într-un mod mai mult sau mai puțin voluntar, să manifeste porniri homoerotice și să se implice în relații cu persoane de același sex.

După ce am pus diagnoza identificând boala și posibilele cauze ale acesteia, spre finalul lucrării am abordat și problema intervenției terapeutice, arătând că pentru evitarea apariției atracției homoerotice și a manifestării comportamentului homosexual este nevoie de profilaxie, manifestată printr-o educație creștină desfășurată atât în mediul familial și bisericesc, cât și într-un sistem educațional sănătos axat pe cultivarea virtuților, care să promoveze cultura vieții și a bunătății.

În situația în care, din diferite motive, homosexualitatea ajunge totuși să se manifeste, afectând inclusiv viețile creștinilor, ei trebuie să știe că au la îndemână Taina Spovedaniei, pocăința, care atunci când se manifestă în mod autentic produce schimbarea și înnoirea vieții. Viețile sfinților care mai înainte de întoarcerea la Dumnezeu au trăit o viață slujind păcatului, sunt dovezi că oamenii își pot reconsidera poziția, că Duhul lui Dumnezeu lucrează în lume și că accesul la sfințenie este deschis tuturor. Mărturiile foștilor homosexuali care au renunțat la manifestarea comportamentului homoerotic, unii dintre ei căsătorindu-se cu persoane de sex opus și având chiar copii, sunt dovezi că homosexualitatea are și dezvăț, iar cel ce își asumă în mod responsabil răzbiul duhovnicesc cu această patimă va ajunge cu ajutorul și sub inspirația Duhului Sfânt la biruirea ei.

De un real folos în abordarea temei au fost intervențiile duhovnicilor contemporani pe care i-am consultat și care, în interviurile acordate, pe baza experienței dobândite din relația cu fiii lor duhovnicești care au manifestat porniri homoerotice, au putut identifica atât cauzele apariției și dezvoltării homosexualității, cât și cele mai eficiente mijloace duhovnicești necesare în războiul duhovnicesc cu această patimă cumplită.

Status quaestionis

Până în momentul elaborării prezentei lucrări, subiectul etiologiei homosexualității a fost tratat în mai multe studii și lucrări științifice și teologice, pe care le-am consultat și eu în vederea atingerii obiectivelor propuse. Între aceste lucrări amintesc:

*Fața nevăzută a homosexualității*¹⁶ este o lucrare valoroasă prin mulțimea studiilor științifice - marginalizate o lungă perioadă de timp - pe care le pune la dispoziția cititorilor. Aceste studii prezintă homosexualitatea dintr-o perspectivă neînregimentată ideologic, scoțând în evidență faptul că factorii biologici nu reprezintă nicidecum cauza principală a

---

¹⁶ Virgiliu Gheorghe, Andrei Dirlău, *Fața nevăzută a homosexualității*, Ed. Christiana, București, 2015.

homosexualității. Pentru o lungă perioadă de timp, *Asociația Americană de Psihiatrie* a susținut că homosexualitatea are exclusiv cauze biologice. Dar, contrar acestui punct de vedere, terapia de conversie și diferitele programe de schimbare a comportamentului homosexual au avut în multe situații rezultate mulțumitoare. Cartea lui Virgiliu Gheorghe și Andrei Dîrlău prezintă importanță și pentru domeniul teologic, datele științifice prezentate putând contribui la armonizarea adevărului revelat cu domeniul științific, acestea putând fi valorificate pe tărâm teologico-pastoral.

Studiul *Science and theology in human sexuality*¹⁷ îl are ca autor pe Christopher Cook – teolog și preot anglican – și prezintă câteva opinii din domeniul științific referitoare la etiologia homosexualității, arătând că, din punct de vedere științific, homosexualitatea este o conduită sexuală firească. Potrivit unei părți a cercetării științifice, oamenii nu își aleg să fie homosexuali sau heterosexuali, orientarea sexuală fiind un „dat”, aceasta neputând fi schimbată prin mijloace terapeutice. Întrebându-se în ce fel cunoașterea cauzelor homosexualității poate fi importantă în disputele teologice, etice, sociale sau chiar politice, Cook admite că într-un anumit fel, aceasta ar putea fi benefică dialogului dintre comunitatea științifică și cea teologică.

*Homosexualitatea: o abordare ortodoxă*¹⁸ reprezintă un important reper sub aspect pastoral în privința consilierii duhovnicești a persoanelor cu porniri homoerotice, oferind persoanelor, care își asumă lupta cu această patimă, informații prețioase referitoare la modul în care o viață duhovnicească adecvată îi va ajuta în efortul lor de eliberare și apropiere de Dumnezeu. Pr. Thomas Hopko, autorul acestei lucrări, fost decan al Institutului St. Vladimir din Crestwood, NY îi conștientizează pe creștini că doar prin manifestarea unei vieți creștine autentice pline de bunătate și înțelegere putem atrage persoanele cu porniri homoerotice la un mod superior de viață, cuprinzându-i în dragostea noastră care are ca model iubirea lui Dumnezeu.

*Devalorizarea căsătoriei și justificarea homosexualității: o consecință logică a ideologiei mitropolitului Ioannis Zizioulas*¹⁹. Plecând de la teoria personalistă a mitropolitului Zizioulas, care face confuzie între „natura umană propriu-zisă” și „starea desfigurată a naturii”²⁰, Jean-Claude Larchet – autorul acestui studiu – prezintă modul în care această confuzie i-a determinat pe unii să susțină uniunile între persoanele de același sex, nesocotind căsătoria creștină, ca relație heterosexuală monogamă voită și binecuvântată de Dumnezeu.

---

¹⁷ Christopher C. H. Cook, *Science and theology in human sexuality*, în *Theology & Sexuality*, Vol. 24, Nr. 3, 2018.

¹⁸ Thomas Hopko, *Homosexualitatea: o abordare ortodoxă*, trad. de Marian Rădulescu, Ed. Theosis, Oradea, 2009.

¹⁹ Jean-Claude Larchet, *Devalorizarea căsătoriei și justificarea homosexualității: o consecință logică a ideologiei mitropolitului Ioannis Zizioulas* în *Teologie și Viață*, Nr. 9-12, Iași, 2017.

²⁰ Diac. Asist. Ioan I. Ică jr. *Persoană sau/și ontologie în gândirea ortodoxă contemporană*, în volumul *Persoană și comuniune. Prinos de cinstitie Părintelui Profesor Academician Dumitru Stăniloae la împlinirea vârstei de 90 de ani*, Sibiu, 1993, p. 377.

Lucrarea *Sexual orientation and gender identity: answers and...people*²¹ îl are ca autor pe Vasileios Thermos, psihoterapeut, preot și profesor de psihologie pastorală la Academia teologică din Atena. Scrisă în limba engleză, cartea este sinteza unei lucrări mult mai ample scrisă în limba greacă: *Ελξη και πάθος: μια διεπιστημονική προσέγγιση της ομοφυλοφιλίας* (Attraction and Passion: An Interdisciplinary Approach of Homosexuality).

Apelând la cercetarea științifică, pr. Thermos amintește că aceasta susține că la apariția atracției homosexuale participă în grade diferite atât cauze de natură bio-genetică cât și cele familiale și de mediu, un climat favorabil homosexualității putând declanșa atracțiile homoerotice. Potrivit autorului, nu există o genă a homosexualității și nici nu va exista, însă admite că homosexualitatea poartă o amprentă genetică, la apariția ei fiind implicat un grup de gene care interacționează într-o manieră complexă.

În opinia lui Thermos, reducerea homosexualității la cauze care țin doar de mediul familial poate duce la „o incriminare severă a părinților”²², în timp ce reducerea ei la cauze doar de natură biologică poate duce la practicarea homosexualității fără a observa complexitatea fenomenului și fără a sesiza multitudinea de factori care pot interveni în apariția și dezvoltarea acesteia.

Pr. Thermos este și autorul articolului *The Orthodox Church, Sexual Orientation, and Gender Identity: From Embarrassment to Vocation*²³, publicat în revista *The Wheel*. În cuvântul înainte al acestui volum, mitropolitul Kalistos Ware face distincția între persoanele homosexuale angajate într-o relație monogamă stabilă, bazată pe încredere și homosexualii care se implică în relații ocazionale, practicând promiscuitatea sexuală și care nu sunt interesați de împlinirea prin dragoste. Potrivit mitropolitului Kalistos, spre deosebire de heterosexuali care își pot împlini dorințele sexuale având binecuvântarea Bisericii în Sfânta Taină a Căsătoriei, homosexualii nu au această posibilitate, fiind nedrept să le fie impus celibatul fără ca ei să simtă o vocație în această direcție.

*Teologia sexualității. Heterosexualitatea și homosexualitatea din perspectivă creștină*²⁴. Autorul, Pr. Marc-Antoine Costa de Beauregard, sublinează că relația heterosexuală monogamă este voită și binecuvântată de Dumnezeu, căutarea comuniunii între bărbat și femeie fiind „chipul căutării dintre Dumnezeu și om”²⁵. Autorul arată că actele homosexuale nu sunt compatibile cu condiția de creștin botezat, împiedicând participarea ființei umane la viața

---

²¹ Rev. Vasileios Thermos, *Sexual orientation and gender identity: answers and...people*, translated from the Greek by Vasileios Tsangalos, EN PLO Editions, Athens, 2019.

²² *Ibidem*, p. 15.

²³ Rev. Vasileios Thermos, *The Orthodox Church, Sexual Orientation, and Gender Identity: From Embarrassment to Vocation*, în *The Wheel*, Nr. 13/14, 2018.

²⁴ Pr. Marc-Antoine Costa de Beauregard, *Teologia sexualității. Heterosexualitatea și homosexualitatea din perspectivă creștină*, Ed. Christiana, București, 2004.

²⁵ *Ibidem*, p. 20.

harică, cele două căi de sfințire pe care omul le are la îndemână pentru a transfigura și depăși sexualitatea fiind căsătoria și monahismul. Pr. Marc-Antoine accentuează rolul terapeutic al Bisericii, cei care manifestă porniri homoerotice fiind chemați la pocăință prin asumarea războiului duhovnicesc, ca și în cazul celorlalte patimi.

*Homosexuality from a Contemporary Orthodox Perspective*²⁶. Articolul îl are ca autor pe prof. Ciprian Toroczka și face o scurtă prezentare a lucrărilor scrise pe tema homosexualității de pr. Thomas Hopko, pr. Savatie Baștovoi, Virgiliu Gheorghe și Andrei Dîrlău, propunându-și să expună concepția teologică asupra homosexualității și să identifice mijloacele pastorale prin care membrii unei comunități creștine să se raporteze într-o manieră constructivă la persoanele care manifestă porniri homoerotice.

Volumul *"For I Am Wonderfully Made". Texts on Eastern Orthodoxy and LGBT Inclusion*²⁷ editat de Misha Cherniak, Olga Gerassimenko și Michael Brinkschröder cuprinde mai multe studii despre Ortodoxia Răsăriteană și Incluziunea LGBT vizând o direcție reformatoare în teologia contemporană și abordând subiecte cum ar fi: Biserica și problemele LGBTIQ; orientarea sexuală și identitatea de gen în doctrina socială a Bisericii Ortodoxe Ruse și provocările antropologice; îngrijirea pastorală și nevoile persoanelor sau familiilor LGBTIQ; atitudinile creștinismului față de homosexualitate; perspective noi asupra Tradiției Ortodoxe ca surse pentru o Teologie afirmativă pro LGBTIQ; etc.

Alte volume și declarații oficiale ale Bisericii pe care le-am consultat au fost:

-*Orthodox Christianity, Sexual Diversity & Public Policy: Final Report of the University of Exeter & Fordham University British Council Bridging Voices Project, 2017–2020*²⁸.

-mai multe declarații oficiale ale Bisericii Ortodoxe din America: *Synodal Affirmations on Marriage, Family, Sexuality, and the Sanctity of Life*²⁹; *Statement of the Holy Synod of the OCA on Sincerely Held Religious Beliefs Regarding Marriage*³⁰; *Houston Orthodox Clergy*

---

²⁶ Ciprian Toroczka, *art. cit.*

²⁷ Misha Cherniak, Olga Gerassimenko, Michael Brinkschröder (Editors) *"For I Am Wonderfully Made". Texts on Eastern Orthodoxy and LGBT Inclusion*, Esuberanza, 2017.

²⁸ Gregory Tucker, Brandon Gallaher, *Orthodox Christianity, Sexual Diversity & Public Policy: Final Report of the University of Exeter & Fordham University British Council Bridging Voices Project, 2017–2020*, Washington, DC: British Council USA, 2020.

²⁹ Orthodox Church in America, *Synodal Affirmations on Marriage, Family, Sexuality, and the Sanctity of Life*, Miami, Florida, July, 1992.

³⁰ Declarația a fost aprobată de Sfântul Sinod al Episcopilor Bisericii Ortodoxe din America în cadrul unei sesiuni a Sfântului Sinod din 16 iunie 2016 la Mănăstirea Adormirea Maicii Domnului din Rives Junction, MI.

*Issue Statement about City's Gay Ordinance*³¹; *Statement on same-sex relationships and sexual identity*³², etc.

---

³¹ Greek Orthodox Archdiocese of America, *Houston Orthodox Clergy Issue Statement about City's Gay Ordinance*, disponibil la: https://www.goarch.org/ro/society/civil-rights/-/asset_publisher/XptdT1BfyjZK/content/houston-orthodox-clergy-issue-statement-about-city-s-gay-ordinance .

³² Declarația a fost emisă în urma celei de-a IV-a sesiuni plenare a celui de-al XX-lea Sinod All-American a Bisericii Ortodoxe din America, care a avut loc în 21 iulie 2022 la Baltimore disponibil la: <https://www.oca.org/holy-synod/statements/holy-synod/holy-synod-issues-statement-on-same-sex-relationships-and-sexual-identity> .

CONCLUZII ȘI RECOMANDĂRI

În formarea comportamentelor umane și a principalelor trăsături psiho-somatice, omul este influențat atât de factorii biologici, cât și de factorii de mediu și socio-culturali, genele și diversele experiențe avute contribuind în mod activ la formarea omului. Dacă la conturarea trăsăturilor fizice – culoarea ochilor, a părului, a pielii, stabilirea înălțimii – contribuția majoră revine genelor, în stabilirea trăsăturilor de personalitate și în formarea comportamentelor un rol determinant îl au factorii de mediu și în special educația, devenirea umană nefiind doar rezultatul biologiei sau a anumitor factori de mediu care acționează izolat, ci rezultatul interacțiunilor complexe și multiple dintre toți acești factori.

În ceea ce privește etiologia homosexualității, pentru o anumită perioadă de timp, unul din argumentele de forță al homosexualilor și a activiștilor mișcării pro homosexualitate a fost cel al „genei gay” și chiar al „creierului gay”, deci al unui puternic determinism biologic, susținându-se că persoanele cu înclinații homoerotice se nasc având această orientare sexuală și prin urmare dezvoltarea atracției față de persoanele de același sex și manifestarea comportamentului homosexual sunt un dat căruia nu i te poți împotrivi, având cauze biogenetice.

Cercetarea științifică arată că nu a fost identificată o genă anume răspunzătoare de comportamentul homosexual, prin urmare, una din concluziile majore ale acestei teze este că teoria unui aport biologic semnificativ în apariția atracției homoerotice și în dezvoltarea comportamentului homosexual nu are suport științific real. Acesta este un aspect foarte important, întrucât dacă orientarea homosexuală și atracția homoerotică nu sunt dictate într-o proporție covârșitoare de biologie, înseamnă că la apariția și dezvoltarea lor sunt implicați alți factori și în funcție de raportarea personală la aceștia, homosexualitatea poate fi activată sau nu.

Faptul că nu poate fi vorba de o contribuție biologică semnificativă în ceea ce privește homosexualitatea evidențiază mai multe aspecte și anume:

- a. Neavând o componentă biologică majoră, homosexualitatea apare ca o condiție cauzată de alți factori și nu de ereditate.
- b. Faptul că homosexualitatea nu este cauzată genetic arată că o educație adecvată - în familie și la școală - și un mediu sănătos pot împiedica apariția atracției homoerotice și a comportamentului homosexual.

- c. Atunci când este cauzată de factori nefavorabili, cum ar fi interacțiunile emoționale și relațiile defectoase din familie, experiențe sexuale abuzive suferite mai ales în copilărie, anturajul și familiarizarea cu mediul specific persoanelor de același sex, trăirea primei experiențe sexuale ca fiind de natură homoerotică, educația gender, dependența sexuală, o masculinitate slab dezvoltată, propaganda homosexuală, etc., ca și în cazul altor adicții, homosexualitatea poate fi tratată terapeutic, persoana putându-se înfrâna de la pornirile și manifestările homoerotice. Cercetarea științifică realizată până în prezent arată că dintre persoanele care au urmat terapia de conversie, o parte s-au schimbat într-o oarecare măsură, dar nu s-au schimbat mult; alții - mai ales dintre cei foarte motivați - s-au schimbat mult; unii nu s-au schimbat deloc, chiar dacă și-au dorit, iar alții - dintre cei care se considerau a fi homosexuali - nu s-au schimbat deloc, neavând nici un interes să o facă. Deși nu se schimbă toți cei ce urmează terapia de conversie, o parte dintre cei implicați înregistrează un anumit grad de progres, iar în cazul celor foarte motivați, schimbarea spre heterosexualitate este una semnificativă. De asemenea, mărturiile foștilor homosexuali sunt o dovadă vie că eliberarea de acest păcat împotriva firii este cu adevărat posibilă.
- d. Atât mărturiile foștilor homosexuali, cât și datele științifice, care indică faptul că unele persoane recurg chiar de mai multe ori la schimbarea orientării sexuale, arată că interzicerea terapiilor de conversie și a diferitelor programe de schimbare a orientării sexuale este un lucru cu totul greșit și de neacceptat.
- e. În situația persoanelor care susțin că se simt sau se știu dintotdeauna a fi homosexuali, lucrurile trebuie luate cu o mare doză de rezervă, homosexualitatea putând fi doar o stare tranzitorie, datorându-se imaturității sau confuziei asupra propriei sexualități. Datele științifice confirmă că, cel puțin o parte din adolescenții care se gândesc că ar putea fi atrași de persoane de același sex își reconsideră poziția la maturitate și astfel, decizia din adolescență a reprezentat doar ceva pasager, o rătăcire de moment care nu i-a definit cu adevărat.

Teoria determinismului biologic cu privire la originea homosexualității este în mare parte abandonată, iar ideea tot mai mult vehiculată este că homosexualitatea are cauze mult mai complexe, existând o varietate de factori implicați care contribuie la apariția și dezvoltarea acesteia. Acești factori nu se manifestă la fel în toate cazurile, ei putând contribui la apariția atracției homoerotice și la manifestarea comportamentului homosexual fie acționând separat, fie prin interacțiuni multiple, de la caz la caz. Unele persoane pot ajunge să manifeste porniri homoerotice pentru că au fost crescuți în cupluri formate din persoane de același sex și s-au

familiarizat cu „cultura” și climatul specific acestora, lumea și relațiile heterosexuale apărându-le cu totul străine. Alții, în absența tatălui, au fost lipsiți de un model autentic de masculinitate pe care îl percep ca pe un drept de care au fost deposedați și pe care doresc să îl recupereze, implicându-se în relații cu persoane de același sex. În alte situații, la manifestarea homosexualității se poate ajunge în urma unui abuz sexual care produce blocaj și traume sau datorită curiozității și implicării în prime experiențe sexuale de tip homoerotic sau din cauza educației gender care prezintă homosexualitatea ca pe o conduită sexuală firească, acomodând mentalitățile și comportamentele umane cu acceptarea acesteia. Toți acești factori precum și alții amintiți în lucrare pot acționa atât individual cât și împreună, putând activa atracția față de persoanele de același sex și manifestarea comportamentului homosexual.

Din interviurile realizate cu duhovnici contemporani, având în îngrijire fii duhovnicești care se confruntă cu porniri și manifestări homoerotice, rezultă câteva concluzii importante pentru prezenta cercetare și anume:

- a. Cea mai mare parte a duhovnicilor intervievați susțin că homosexualitatea nu este înăscută și că persoanele ajung să manifeste porniri homoerotice la un anumit moment în viață, la aceasta contribuind diverși factori. Cu toate acestea, trei dintre duhovnicii pe care i-am interviuat consideră că unele persoane s-ar putea naște având o anumită înclinație spre porniri homoerotice. Dintre cei trei, unul face apel la o ipoteză științifică, invocând factori de natură hormonală din perioada intrauterină, în timp ce, ceilalți doi vorbesc de anumite predispoziții genetice spre homosexualitate cauzate de o anumită influență ereditară din partea părinților preocupați de diverse experiențe sexuale, predispoziții care pentru a se activa ar avea nevoie de anumite circumstanțe favorabile, cum ar fi un climat cultural încurajator, condiții familiale favorizante, socializarea cu persoane homosexuale, etc.
- b. Părinții duhovnici consideră homosexualitatea un fenomen extrem de complex și susțin că la apariția acesteia pot exista o varietate de factori între care enumeră: anturajul, curiozitatea, problemele de familie (o relație defectoasă cu părinții, lipsa afecțiunii în copilărie și adolescență sau o masculinitate slab dezvoltată a copilului datorată absenței tatălui, interacțiuni emoționale deficitare, eșecul căsniciei părinților etc.), experiențe sexuale abuzive, dependența sexuală, educația gender, propaganda homosexuală, influențe culturale nefavorabile, îndepărtarea omului de Dumnezeu care deschide cale lucrării demonilor de batjocorire a omului supus diferitelor vicii, experiențe sexuale timpurii cu parteneri de același sex, curiozitatea (mai ales în cazul adolescenților), pornografia, etc.

- c. Duhovnicii sunt de acord că nu există o genă care să determine apariția atracției homoerotice și manifestarea comportamentului homosexual, fiind încredințați că Dumnezeu nu l-a făcut pe om homosexual și cu însușiri homosexuale, ci dimpotrivă, Dumnezeu a făcut femeia ca ajutor bărbatului și a binecuvântat relația heterosexuală monogamă.
- d. Potrivit părinților duhovnici, homosexualitatea are în primul rând cauze de natură spirituală. O viață trăită fără a ține cont de voința lui Dumnezeu și de raționalitatea creației divine, omul fiind preocupat doar de satisfacerea dorințelor păcătoase și a plăcerilor egoiste, îl lasă pe acesta lipsit de apărare în fața asaltului patimilor. În schimb, o educație centrată pe învățătura Domnului Iisus Hristos, pe iubirea Lui nemărginită față de om reprezintă pe de o parte, un sprijin veritabil care să împiedice căderea în patima homosexualității, iar pe de altă parte, în cazul în care aceasta a avut loc datorită nechibzuinței și nepurtării de grijă a omului, o certitudine că ridicarea și vindecarea sunt posibile.
- e. Din relatările părinților duhovnici este evident că persoanele care declară război pornirilor homoerotice și care se străduiesc să trăiască o viață duhovnicească folosindu-se de armele spirituale specifice Ortodoxiei, reușesc să țină în frâu aceste porniri și chiar să se căsătorească cu o persoană de sex opus. Este adevărat că în acest parcurs, unii dintre ei înregistrează și căderi, însă alții rămân fideli persoanei de sex opus cu care s-a căsătorit sau, dacă au rămas necăsătoriți, își înfrânează pornirile homoerotice. Indiferent de natura cauzelor homosexualității, la fel ca și în cazul celorlalte patimi pe care le are omul, este foarte important ca acesta să rămână deschis lucrării Duhului Sfânt, să asume lupta cu pornirile iraționale ale simțurilor și să își supună voia și rațiunea proprie voinței lui Dumnezeu. Atunci când omul se deschide prezenței și lucrării lui Dumnezeu, chiar dacă nu se va elibera în mod deplin de imboldurile voinței iraționale a simțurilor, dacă își va asuma războiul duhovnicesc, va ajunge la a detesta și dezaproba patima care îl stăpânește.

Consider că datele și concluziile prezentate în cadrul acestei teze de doctorat pot fi folositoare atât celor care se confruntă cu porniri de natură homoerotică și doresc să își asume lupta duhovnicescă cu patima homosexualității, cât și duhovnicilor care au în îngrijire fii duhovnicești cu astfel de imbolduri trupești și care pot găsi aici posibile răspunsuri la nelămuririle pe care le au și repere în acordarea îndrumări duhovnicesce necesare. Spun aceasta deoarece, cu ocazia interviurilor culese am observat că unii dintre duhovnici erau foarte bine informați, stăpânind subiectul, în timp ce alții s-au arătat deschiși unor aspecte pe care nu le avuseră în vedere până atunci, aceasta și pentru că, până în prezent, ele nu și-au făcut simțită

foarte mult prezența în țara noastră. Dacă ar fi să menționez un aspect concret, aș aminti că unii duhovnici au fost foarte categorici în privința faptului că homosexualitatea nu poate fi păcat involuntar decât în cazul unui abuz sau viol homosexual, însă vorbind cu ei despre copiii crescuți în cupluri formate din persoane de același sex sau despre diferitele programe de educație sexuală desfășurate în alte țări care îi obișnuiesc pe copii încă de la vârste fragede cu ideea că homosexualitatea este o conduită sexuală normală, am observat că li s-au deschis și alte perspective.

Nu am nicidecum pretenția că am reușit să prezint în mod cu totul cuprinzător multele și diversele aspecte pe care le ridică homosexualitatea. Nici nu mi-am propus să fac aceasta, căutând să mă concentrez doar pe problema etiologiei homosexualității.

Ca și recomandare, consider că un aspect care merită avut în vedere de cei interesați de subiectul etiologiei homosexualității ar fi consultarea persoanelor care manifestă porniri homoerotice, din România și nu numai, pentru a observa perspectiva lor asupra cauzalității homosexualității. În elaborarea prezentei lucrări eu am ales să mă folosesc de mărturiile existente până la această dată în literatura de specialitate și de experiența acumulată de părinții duhovnici în urma relației pe care aceștia au avut-o cu fiii lor duhovnicești.

I. Izvoare

I. A. Izvoare primare:

Biblia sau Sfânta Scriptură, tipărită sub îndrumarea și cu purtarea de grijă a Preafericitului Părinte Justinian, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, cu aprobarea Sfântului Sinod, Ed. IBMOBOR, București, 1968.

Biblia sau Sfânta Scriptură, ediția jubiliară a Sfântului Sinod, tipărită cu binecuvântarea și prefața Preafericitului Teoctist, Patriarhul Bisericii Ortodoxe Române, versiune diortosită după Septuaginta, redactată și adnotată de Bartolomeu Valeriu Anania, Arhiepiscopul Clujului, Ed. IBMOBOR, București, 2001.

Patericul, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2003.

Patericul Mare, Apoftegmele Părinților Pustiei, Colecție tematică, Ed. Bizantină, București, 2016.

* *BibleHub*, <https://biblehub.com/greek/733.htm>

The Greek Word. (Septuagint), <https://www.ellopos.net/elpenor/physis/septuagint-genesis/1.asp?pg=3>.

Proloage, <https://www.ortodoxism.ro/proloagele/decembrie/Proloage31Dec.shtml>.

Viețile Sfinților pe luna martie, https://paginiortodoxe.tripod.com/vsmar/03-04-cv_iacob_pustnicul.html.

I. B. Opere patristice:

Avva Dorotei, *Diferite învățături de suflet folositoare* în col. Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, vol. 9, trad. de Dumitru Stăniloae, Ed. IBMOBOR, București, 1980.

Avva Evagrie Ponticul, *În luptă cu gândurile: Despre cele opt gânduri ale răutății și Replici împotriva lor*, trad. și prezentare de Ioan I. Ică jr. Ed. Deisis, Sibiu, 2006.

Clement Alexandrinul, *Scrieri. Partea I. Pedagogul*, în col. Părinți și Scriitori Bisericești, vol. 4, trad. Pr. Dumitru Fecioru, EIBMOBOR, București, 1982.

Clement Romanul, Sfântul, *Epistola către Corinteni*, în volumul Scrierile Părinților Apostolici, colecția Părinți și Scriitori Bisericești, vol. 1, trad. de Pr. Dumitru Fecioru, EIBMOBOR, București, 1979.

Diadoh al Foticeei, Sfântul, *Cuvânt ascetic despre viața morală, despre cunoștință și despre dreapta socoteală duhovnicească, împărțit în 100 de capete*, în col. Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii, vol. 1, trad. de Dumitru Stăniloae, EIBMOBOR, București, 2008.

Epistola către Diognet, în volumul *Scrierile Părinților Apostolici*, colecția *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 1, trad. de Pr. Dumitru Fecioru, EIBMBOR, București, 1979.

Grigorie de Nyssa, Sfântul, *Scrieri. Partea I. Despre viața lui Moise*, în col. *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 29, trad. de Pr. Prof. Dumitru Stăniloae și Pr. Ioan Buga, EIBMBOR, București, 1982.

Idem, *Scrieri. Partea II. Marele cuvânt catehetic sau despre învățământul religios*, în col. *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 30, trad. de Teodor Bodogae, EIBMBOR, București, 1998.

Grigorie Palama, Sfântul, *150 de capete despre cunoștința naturală, despre cunoașterea lui Dumnezeu, despre viața morală și despre făptuire*, în col. *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, vol. 7, trad. de Dumitru Stăniloae, EIBMBOR, București, 2013.

Ioan Casian, Sfântul, *Așezăminte mănăstirești*, în col. *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 57, trad. de Prof. Vasile Cojocaru și Prof. David Popescu, EIBMBOR., București, 1990.

Ioan Damaschin, Sfântul, *Dogmatica*, Ediția a III-a, trad. Pr. D. Fecioru, Ed. Scripta, București, 1993.

Ioan Gură de Aur, Sfântul, *Comentariile sau Explicarea Epistolei către Efeseni a celui întru sfinți, Părintelui nostru Ioan Chrisostom*, trad. arhim. Teodosie Athanasiu, Iași, 1902.

Idem, *Comenariile sau Explicarea Epistolei către Evrei a celui întru sfinți, Părintelui nostru Ioan Chrisostom*, Ed. Tipografia Cărților Bisericești, 1923.

Idem, *Comentariile sau Explicarea Epistolei către Romani a celui întru sfinți, Părintelui nostru Ioan Chrisostom*, trad. de arhim. Theodosie Athanasiu, București, 1906.

Idem, *Despre desfătarea celor viitoare. Să nu deznădăjduim. Nouă cuvântări la Cartea Facerii*, trad. de Pr. Prof. D. Fecioru, EIBMBOR, București, 2008.

Idem, *Despre feciorie. Apologia vieții monahale. Despre creșterea copiilor*. Ed. IBMBOR, București, 2007.

Idem, *Omiliile despre Pocăință*. Sfântul Sofronie al Ierusalimului. *Viața Sfintei Cuvioase Maria Egipteanca*, trad. de Dumitru Fecioru, EIBMBOR, București, 2006.

Idem, *Scrieri. Partea I. Omilii la Facere (I)*, în col. *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 21, trad. de Dumitru Fecioru, Ed. IBMBOR, București, 1987.

Idem, *Scrieri. Partea I. Omilii la Facere(II)*, în col. *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 22, trad. de Dumitru Fecioru, Ed. IBMBOR, București, 1989.

Idem, *Scrieri. Partea III. Omilii la Matei*, în col. *Părinți și Scriitori Bisericești*, vol. 23, EIBMBOR, trad. de Pr. Dumitru Fecioru, București, 1994.

Ioan Scărarul, Sfântul, *Scara dumnezeiescului urcuș*, în col. *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, vol. 9, trad. de Dumitru Stăniloae, Ed. IBMBOR, București, 1980.

Isaac Sirul, Sfântul, *Cuvinte către singuratici*, partea a III-a, ediția a II-a, trad. de diac, Ioan I. Ică jr., Deisis, Sibiu, 2007.

Idem, *Cuvinte despre sfintele nevoițe*, în col. Filocalia sfintelor nevoițe ale desăvârșirii, vol. 10, EIBMBOR, București, 1981.

Marcu Ascetul, Sfântul, *Despre Legea duhovnicească în 200 de capete*, în col. Filocalia sfintelor nevoițe ale desăvârșirii, vol. 1, trad. de Dumitru Stăniloae, EIBMBOR, București, 2008.

Maxim Mărturisitorul, Sfântul, *Ambigua*, în col. Părinți și Scriitori Bisericești, vol. 80, trad. de Dumitru Stăniloae, EIBMBOR, București, 1983.

Idem, *Capete despre dragoste*, în col. Filocalia sfintelor nevoițe ale desăvârșirii, vol. 2, trad. de Dumitru Stăniloae, Ed. IBMBOR, București, 2008.

Idem, *Capete gnostice sau teologice*, în col. Filocalia sfintelor nevoițe ale desăvârșirii, vol. 2, trad. de Dumitru Stăniloae, Ed. IBMBOR, București, 2008.

Idem, *Cuvânt ascetic*, în col. Filocalia sfintelor nevoițe ale desăvârșirii, vol. 2, trad. de Dumitru Stăniloae, Ed. IBMBOR, București, 2008.

Idem, *Întrebări și nedumeriri*, în col. Viața în Hristos. Pagini de Filocalie, Ed. Doxologia, 2012.

Idem, *Răspunsuri către Talasie*, în col. Filocalia sfintelor nevoițe ale desăvârșirii, vol. 3, trad. de Dumitru Stăniloae, Ed. IBMBOR, București, 2009.

Nichita Stithat, Sfântul, *Despre suflet*, Ed. Andreas, București, 2012.

Nicodim Aghioritul, Sfântul, *Războiul Nevăzut*, Ed. Bunavestire, Bacău, 1996.

Siluan Athonitul, Sfântul, *Între iadul deznădejii și iadul smereniei*, Ed. Deisis, 1996.

Simeon Metafrastul, Sfântul, *Parafrază în 150 capete a Sfântului Simeon Metafrastul la cele 50 de Cuvinte ale Sfântului Macarie Egipteanul*, în col. Filocalia sfintelor nevoițe ale desăvârșirii, vol. 5, trad. de Dumitru Stăniloae, EIBMBOR, București, 1976.

Sofronie al Ierusalimului, Sfântul, *Viața Sfintei Maria Egipteanca*, trad. de Prof. Nicolae Petrescu, Ed. Sophia, București, 2017.

Talasie Libianul, Sfântul, *Despre dragoste, înfrânare și petrecerea cea după minte*, în col. Filocalia sfintelor nevoițe ale desăvârșirii, vol. 4, trad. de Dumitru Stăniloae, EIBMBOR, București, 2010.

Vasile cel Mare, Sfântul, *Scrieri. Partea I. Omilii la Hexaemeron. Omilii la psalmi. Omilii și cuvântări*, în col. Părinți și Scriitori Bisericești, vol. 17, trad. de Dumitru Fecioru, EIBMBOR, București, 1986.

Idem, *Scrieri. Partea II. Asceticele*, în col. Părinți și Scriitori Bisericești, vol. 18, trad. de Prof. Iorgu D. Ivan, EIBMBOR, București, 1989.

II. Literatură secundară

II. A. Literatură teologică:

Bradshaw, David, *A reply to Corvino*, în James E. White, *Contemporary Moral Problems*, 7th edition, Holly J. Allen, 2003.

Breck, Pr. Prof. Dr. John, *Darul sacru al vieții*, Ed. Patmos, Cluj Napoca, 2001.

Cherniak, Misha, Gerassimenko, Olga, Brinkschröder, Michael, (Editors) *For I Am Wonderfully Made. Texts on Eastern Orthodoxy and LGBT Inclusion*, Esuberanza, 2017.

Cornea, Daniel, *Sexualitatea. O privire din tinda Bisericii*, Ed. Christiana, București, 2004.

Costa de Beauregard, Pr. Marc-Antoine, *Teologia sexualității. Heterosexualitatea și homosexualitatea din perspectivă creștină*, Ed. Christiana, București, 2004.

Cureleanu, Mihai, *Psihologia rugăciunii: studii empirice privind această practică și efectele sale*, Psihologia Socială, Nr. 41 (I), 2018.

Engelhardt, H. Tristram Jr., *Sins, Voluntary and Involuntary: Recognizing the Limits of Double Effect*, Christian Bioethics, Vol. 3, Nr. 2, 1997.

Evdokimov, Paul, *Iubirea nebună a lui Dumnezeu*, Ed. Sophia, București, 2013.

Idem, *Taina iubirii. Sfîntenia unirii conjugale în lumina tradiției ortodoxe*, București, 1999.

Fields, Weston W., *Sodom and Gomorrah: History and Motif in Biblical Narrative*, Sheffield: Sheffield Academic, 1997.

Floca, Arhid. Prof. Dr. Ioan N., *Canoanele Bisericii Ortodoxe*, Ediția a III-a, Sibiu, 2005.

Ford, David C., *Bărbatul și femeia în viziunea Sfântului Ioan Gură de Aur*, trad. de Luminița Irina Niculescu, Ed. Sophia, București, 2004.

Galeniece, Anna, *A Concept of Sexual Immorality and Its Consequences in the Bible*, Journal of the Adventist Theological Society, Vol. 15, Nr. 2, 2004.

Gavril, Teofil, *Schimbare de direcție. O perspectivă creștină despre homosexualitate*, Vol. I, Ed. Carmel Print, Arad, 2015.

Habra, Georges, *Iubire și senzualitate*, Ed. Anastasia, 1994.

Hopko, Thomas, *Homosexualitatea: o abordare ortodoxă*, trad. de Marian Rădulescu, Ed. Theosis, Oradea, 2009.

Hughins, Kenneth W., *An investigation of the jewish theology of sexuality influencing the references to homosexuality in Romanes 1, 18-32*, Texas, 1986.

Ică, Diac. Asist. Ion I. jr., *Persoană sau/și ontologie în gândirea ortodoxă contemporană*, în volumul *Persoană și comuniune. Prinos de cinstire Părintelui Profesor Academician Dumitru Stăniloae la împlinirea vârstei de 90 de ani*, Sibiu, 1993.

Larchet, Jean-Claude, *Devalorizarea căsătoriei și justificarea homosexualității: o consecință logică a ideologiei mitropolitului Ioannis Zizioulas*, în *Teologie și Viață*, Nr. 9-12, Iași, 2017.

- Idem, *Sfântul Maxim Mărturisorul-Mediator între Răsărit și Apus*, Ed. Doxologia, Iași, 2010.
- Idem, *Terapeutica bolilor spirituale*, Ed. Sophia, București, 2001.
- Manoussakis, John Panteleimon, *Marriage and Sexuality in the Light of the Eschaton: A Dialogue between Orthodox and Reformed Theology*, în *Religions*, Vol. 7, Nr. 89, 2016.
- Maximos, Hieromonk, *Sins voluntary and involuntary: John of Damascus, natural integrity and the moral vision of Eastern Orthodoxy*, Berkeley, California, 2007.
- Mihalache, Arhid. Adrian Sorin, *Ești ceea ce trăiești. Câteva date recente din neuroștiințe și experiențele duhovnicești ale Filocaliei*, Ed. Trinitas a Patriarhiei Române, București, 2019.
- Nellas, Panayotis, *Omul -animal îndumnezeuit*, Ed. Deisis, Sibiu, 1994.
- Petcu, Diac. Drd. Liviu, *Desfrânarea și avortul – răni de moarte ale iubirii. O perspectivă a Sfinților Părinți în actualitate*, Ed. Fundației Academice AXIS, Iași, 2008.
- Petrà, Basilio, *I Limiti dell'innocenza. Il peccato involontario nel pensiero cattolico e nella tradizione orientale*, EDB, Bologna, 2011.
- Radu, Dia, *Despre dragoste, cu Părintele Pantelimon, de la Mănăstirea Oașa*, în *Formula AS*, Nr. 973, 2011.
- Stăniloae, Pr. Prof. Dr. Dumitru, *Teologia Dogmatică Ortodoxă III*, Ed. IBMBOR, București, 1978.
- Idem, *Viața și scrierile Sfântului Maxim Mărturisorul*. în col. *Filocalia sfințelor nevoițe ale desăvârșirii*, vol. 2, trad. de Dumitru Stăniloae, Ed. IBMBOR, București, 2008.
- Tadei, Starețul, *Cum îți sunt gândurile așa îți este și viața*, Ed. Predania, București, 2010.
- Thermos, Rev. Vasileios, *Sexual orientation and gender iddentity: answers and...people*, translated from the Greek by Vasileios Tsangalos, EN PLO Editions, Athens, 2019.
- Idem, *The Orthodox Church, Sexual Orientation, and Gender Identity: From Embarrassment to Vocation*, în *The Wheel*, Nr. 13/14, 2018.
- Toroczka, Ciprian, *Homosexuality from a Contemporary Orthodox Perspective*, *Review of Ecumenical Studies*, Vol. 8, Nr. 3, 2016.
- Torrance, Alexis, *Pocăința în antichitatea târzie: asceza la Părinții Răsăriteni și organizarea vieții creștine: (cca 400-650 d. Hr.)*, Ed. Doxologia, Iași, 2014.
- Un "Gaio" Catechismo*, *Jesus*, nr.7, iulie, 2001.
- Zenkovsky, Prof. V.V., *Convorbiri cu tinerii despre sexualitate*, Ed. Bizantină, București, 1998.
- Zion, William Basil, *Eros și transfigurare*, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2001.
- Zorin, Konstantin V., *Genele și cele șapte păcate capitale*, Ed. Sophia, București, 2008.
- *Codrescu, Răzvan, *Problema homosexualității*, <http://razvan-codrescu.blogspot.com/2008/05/problema-homo-sexualitii.html> .

CrestinOrtodox.ro, *Iosif Flavius*, <https://www.crestinortodox.ro/istoria-bisericii/istoria-bisericii-primele-trei-secole/iosif-flavius-124646.html> .

Dallas, Joe, *A Strong Delusion: Confronting the "Gay Christian" Movement*, Eugene: Harvest House, 1996.

Idem, *Responding to Pro-Gay Theology, Part 2: General Religious Arguments*, <https://www.firststone.org/articles/post/responding-to-pro-gay-theology-part-2-social-justice-arguments> .

Idem, *Responding to Pro-Gay Theology, Part 3: Scriptural Arguments*, <https://www.exodusglobalalliance.org/respondingtoprogaytheologypartiiip346.php> .

Negreanu, Pr. Ciprian, *Explicații la Facere*, <https://www.ascorcluj.ro/parintele-ciprian-negreanu/page/67/> .

Prager, Dennis, *Why Judaism (and then Christianity) Rejected Homosexuality*, *Crisis Magazine*, (February 1, 2018), <https://www.crisismagazine.com/opinion/judaisms-sexual-revolution-judaism-christianity-rejected-homosexuality> .

Resolution on Homosexuality, San Antonio, Texas, 1988, <http://www.sbc.net/resolutions/610> .

Tănăsescu, Pr. Eugen, *Etichetarea Bisericii ca dușman al homosexualilor ascunde încercarea de a transforma toleranța creștinului în acceptare*, <https://stiripentruviata.ro/pr-eugen-tanasescu-etichetarea-bisericii-ca-dusman-al-homosexualilor-ascunde-incercarea-de-a-transforma-toleranta-crestinului-in-acceptare-ca/> .

The Basis of the Social Concept, XII, 9, <https://mospatusa.com/files/THE-BASIS-OF-THE-SOCIAL-CONCEPT.pdf> .

II. B. Literatură științifică:

Adams, Jimi, Light, Ryan, *Scientific consensus, the law, and same sex parenting outcomes*, *Social Science Research*, Vol. 53, 2015.

Andersen, Susan L., Teicher, Martin H., *Stress, sensitive periods and maturational events in adolescent depression*, *Trends Neurosciences*, Vol. 31, Nr. 4, 2008.

Aristotel, *Etica nicomahică*, Cartea a II-a, trad. de Stella Petecel, Ediția a II-a, Ed. IRI, București, 1998.

Armelli, Jerry A., Moose, Elton L., Paulk, Anne, Phelan, James E., *A response to Spitzer's (2012) reassessment of his 2003 study of reparative therapy of homosexuality*, *Archives of Sexual Behavior*, Vol. 41, Nr. 6, 2012.

Bailey, J. Michael, Bobrow, David, Wolfe, Marilyn, Mikach, Sarah, *Sexual orientation of adult sons of gay fathers*, *Developmental Psychology*, Vol. 31, Nr. 1, 1995.

Bailey, J. Michael, Dunne, Michael P., Martin, Nicholas G., *Genetic and environmental influences on sexual orientation and its correlates in an Australian twin sample*, *Journal of*

Personality and Social Psychology, Vol. 78, Nr. 3, 2000.

Bailey, J. Michael, Pillard, Richard C., *A genetic study of male sexual orientation*, Archives of General Psychiatry, Vol. 48, Nr. 12, 1991.

Balthazart, Jacques, *Fraternal birth order effect on sexual orientation explained*, PNAS, Vol. 115, Nr. 2, 2018.

Belsky, Jan, Fearon, Richard M. Pasco, *Early attachment security, subsequent maternal sensitivity, and later child development: does continuity in development depend upon continuity of caregiving?*, Attachment & Human Development, Vol. 4, Nr. 3, 2002..

Biblarz, Timothy J., Stacey, Judith, *How does the gender of parents matter?*, Journal of Marriage and Family, Vol. 72, Nr. 1, 2010.

Blanchard, Ray, Bogaert, Anthony F., *Homosexuality in men and number of older brothers*, Am J Psychiatry, Vol. 153, Nr. 1, 1996.

Bowers, Mallory E., Yehuda, Rachel, *Intergenerational Transmission of Stress in Humans*, Neuropsychopharmacology, Vol. 41, Nr. 1, 2016.

Bradford, Judith B., Ryan, Caitlin, Rothblum, Esther, *National Lesbian Health Care Survey: Implications for mental health care*, Journal of Consulting and Clinical Psychology, Vol. 62, Nr. 2, 1994.

Butler, Judith, *Bodies that matter. On the discursive limits of "sex"*, Routledge New York & London, 1993.

Cameron, Paul, *Homosexual molestation of children/sexual interaction of teacher and pupil*, Psychological Reports, Vol. 57, Nr. 3, 1985.

Cameron, Paul, Cameron, Kirk, Proctor, Kay, *Effect of homosexuality upon public health and social order*, Psychological Reports, Vol. 64, Nr. 3, 1989.

Chean, Stephen H., Epel, Elissa S., Mellon, Synthia H., Lin, Jue, Reus, Victor I., Rosser, Rebecca, Kupferman, Eve, Burke, Heather, Mahan, Laura, Blackburn, Elisabeth H., Wolkowitz, Owen N., *Adverse childhood experiences and leukocyte telomere maintenance in depressed and healthy adults*, Journal of Affective Disorders, Vol. 169, 2014.

Cook, Christopher C. H., *Science and theology in human sexuality*, Theology & Sexuality, Vol. 24, Nr. 3, 2018.

Daex, Eugene V., *Biological and Social Aspects of Human Sexual Orientation: Chemocommunicative Hypothesis*, Russian Journal of Genetics: Applied Research, Vol. 8, Nr. 1, 2018.

Davison, Gerald C., *Politics, ethics and therapy for homosexuality*, în Gonsiorek, John C., *Homosexuality and psychotherapy*. NY Haworth Press, 1982.

Dhejne, Cecilia, Lichtenstein, Paul, Boman, Marcus, Johansson, Anna L. V., Långström, Niklas, Landén, Mikael, *Long-Term Follow-Up of Transsexual Persons Undergoing Sex Reassignment Surgery: Cohort Study in Sweden*, PLoS One, Vol. 6, Nr. 2, 2011.

Diamond, Lisa M., *Sexual Fluidity in Male and Females*, Current Sexual Health Reports, Nr. 8, 2016.

Diamond, Milton, Sigmundson, H. Keith, *Sex Reassignment at Birth: Long-term Review and Clinical Implications*, Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine, Nr. 151, 1997.

Dickson, Gregory, Byrd, A. Dean, Howes, Ryan, Drake, Heidi, *An Empirical study of the mother-son dyad in relation to the development of male homosexuality*, Issues in Religion and Psychotherapy: Vol. 30, Nr. 1, 2006.

Doll, Lynda S., Joy, Dan, Bartholow, Brad N., Harrison, Janet S., Bolan, Gail, Douglas, John M., Saltzman, Linda, Moss, Patricia M., Delgado, Wanda, *Self-reported childhood and adolescent sexual abuse among adult homo-sexual and bisexual men*, Child Abuse & Neglect, Vol. 16, Nr. 6, 1992.

Drăgulinescu, Lect. Dr. Andrei, *Adolescenții și revoluția sexuală*, Ed. Institutul de Cercetări Psihosociale și Bioetică, București, 2016.

Eisold, Barbara K., *Recreating mother: The consolidation of "heterosexual" gender identification in the young son of homosexual men*, American Journal of Orthopsychiatry, Vol. 68, Nr. 3, 1998.

Flouri, Eirini, Buchanan, Ann., *The Role of Father Involvement in Children's Later Mental Health*, Journal of Adolescence, Vol. 26, Nr. 1, 2003.

Ford, Chellan, Beach, Frank A., *Patterns of Sexual Behavior*, Harper Colophon Books, New York, 1972.

Fraley, Chris R., Roisman, Glenn I., *Do early caregiving experiences leave an enduring or transient mark on developmental adaptation?*, Current Opinion in Psychology, Vol. 1, 2015.

Frith, Uta, *Autism: Explaining the Enigma*, Oxford, Blackwell, 2003.

Furstenberg, Frank F., Jr., *Good Dads-Bad Dads: Two Faces of Fatherhood*, în A. J. Cherlin (Ed.), *The Changing Domestic Priorities Series, The Changing American Family and Public Policy*, Urban Institute Press, Washington D.C., 1988.

Galton, Francisc, *English Men of Science: Their Nature and Nurture*, London, Macmillon & Co, 1874.

Ganna, Andrea, Verweij, Karin J. H., Nivard, Michel G., Maier, Robert, Wedow, Robbee et alli, *Large-scale GWAS reveals insights into the genetic architecture of same-sex sexual behavior*, Science, Vol. 365, Nr. 6456, 2019.

- Gartrell, Nanette K., Bos, Henny M. W., Goldberg, Naomi G., *Adolescents of the U.S. national longitudinal lesbian family study: sexual orientation, sexual behavior, and sexual risk exposure*, Archives of Sexual Behavior, Vol. 40, Nr. 6, 2011.
- Gartrell, Nanette K., Bos, Henny M. W., Goldberg, Naomi G., *New trends in same-sex sexual contact for American adolescents?*, Archives of Sexual Behavior, Vol. 41, Nr. 1, 2012.
- Gavrilets, Serghey, Friberg, Urban/ RICE, William R., *Understanding Homosexuality: Moving on from Patters to Mechanisms*, Archives of Sexual Behavior, Vol. 47, Nr. 1, 2018.
- Gennarini, Stefano, Orlandi, Marianna, Oas, Rebecca, *Seven Reasons to Reject "Comprehensive Sexuality Education"*, International Organizations Research Group (IORG), Nr. 16, 2018.
- Gershoni, Moran, Pietrokovski, Shmuel, *The landscape of sex-differential transcriptome and its consequent selection in human adults*, BMC Biology, Vol 1, Nr 7, 2017.
- Gettler, Lee T., McDade, Thomas W., Feranil, Alan B., Kuzawa, Christopher W., *Longitudinal evidence that fatherhood decreases testosterone in human males*, Proceedings of the National Academy of Sciences, Vol. 108, Nr. 39, 2011.
- Gheorghe, Virgiliu, Dîrlău, Andrei, *Fața nevățută a homosexualității*, Ed. Christiana, București, 2015.
- Gilliam, Mary, Forbes, Erika E., Gianaros, Peter J., Erickson, Kirk I., Brennan, Laretta M., Shaw, Daniela S., *Maternal depression in childhood and aggression in young adulthood: evidence for mediation by offspring amygdala–hippocampal volume ratio*, Journal of Child Psychology and Psychiatry. Vol. 56, Nr. 10, 2015.
- Gilman, Stephen E., Cochran, Susan D., Mays, Vickie M., Hughes, Michael, Ostrow, David, Kessler, Ronald C., *Risk of Psychiatric Disorders Among Individuals Reporting Same-Sex Sexual Partners in the National Comorbidity Survey*, American Journal of Public Health, Vol. 91, Nr. 6, 2001.
- Golombok, Susan, Tasker, Fiona L, Murray, Clare, *Children raised in fatherless families from infancy: family relationships and the socioemotional development of children of lesbian and single heterosexual mothers*, Journal of Child Psychology and Psychiatry, Vol. 38, Nr. 7, 1997.
- Gordon, Ilanit, Zagoory-Sharon, Orna, Leckman, James F., Feldman, Ruth, *Oxytocin and the development of parenting in humans*, Biological Psychiatry. Vol. 68, Nr. 4, 2010.
- Graham, Alice M., Fisher, Philip A., Pfeifer, Jennifer H., *What sleeping babies hear: a functional MRI study of interparental conflict and infants' emotion processing*, Psychological Science, Vol. 24, Nr. 5, 2013.
- Grossman, Miriam, *Ce anume îl învățați pe copilul meu?*, Ed. ProVita Media, București, 2015.
- Haldeman, Douglas C., *The practice and ethics of sexual orientation conversion therapy*,

Journal of Consulting and Clinical Psychology, Vol. 62, Nr. 2, 1994.

Hall, Jeff M., et alli, *Linkage of early-onset familial breast cancer to chromosome 17q21*, Science, New Series, Vol. 250, Nr. 4988, 1990.

Harold, Gordon T., Leve, Leslie D., Barrett, Douglas, Elam, Kit, Neiderhiser, Jenae M., Misaki N., Natsuaki, Shaw, Daniel S., Reiss, David, Anita Thapar, Anita, *Biological and rearing mother influences on child ADHD symptoms: revisiting the developmental interface between nature and nurture*, Journal of Child Psychology and Psychiatry. Vol. 54, Nr. 10, 2013.

Herd, Gilbert H., *Guardians of the Flutes. Idioms of Masculinity*. McGraw-Hill, New York. 1981.

Horn, Wade. F., *Fatherhood, Cohabitation, and Marriage*, Gender, Vol. 23, Nr. 4, 2006.

Hsin Amy, Felfe, Christina, *When Does Time Matter? Maternal Employment, Children's Time with Parents, and Child Development*, Demography, Vol. 51, Nr. 5, 2014.

Hu, Yang, Denier, Nicole, *Sexual orientation identity mobility in the United Kingdom: A research note*, Demography, Vol. 60, Nr. 3, 2023.

James, Jenée, Ellis, Bruce J., Schlomer, Gabriel L., Garber, Judy, *Sex-specific pathways to early puberty, sexual debut, and sexual risk taking: tests of an integrated evolutionary – developmental model*, Developmental Psychology, Vol. 48, Nr. 3, 2002.

Jones, Stanton L., Yarhouse, Mark, A., *A Longitudinal Study of Attempted Religiously Mediated Sexual Orientation Change*, Journal of Sex and Marital Therapy, Vol 37, Nr. 5, 2011.

Kann, Laura, Olsen, Emily O'Malley, McManus, Kinchen, Steve, Chyen, David, Harris, William A., Wechsler, Howell, *Sexual Identity, Sex of Sexual Contacts, and Health-Risk Behaviors Among Students in Grades 9-12--youth Risk Behavior Surveillance, Selected Sites, United States, 2001-2009*, MMWR Surveillance Summaries-CDC, Vol. 60, Nr. 7, 2011.

Kann, Laura, Olsen, Emily O'Malley, McManus, Tim, Harris, William A., Shanklin, Shari L., Flint, Katherine H., Quenn, Barbara, Lowry, Richard, Chyen, David, Whittle, Lisa, Thornton, Jemekia, Lim, Connie, Yamakawa, Yoshimi, Zaza, Nancy Stephanie, *Sexual Identity, Sex of Sexual Contacts, and Health-Related Behaviors Among Students in Grades 9–12 — United States and Selected Sites, 2015*, MMWR Surveillance Summaries-CDC, Vol. 65, Nr. 9, 2016.

Katz-Wise, Sabra L., Hyde, Janet S., *Sexual Fluidity and Related Attitudes and Beliefs among Young Adults with a Same-Gender Orientation*, Archives of Sexual Behavior, Nr. 44, 2015.

Kleim, Jeffrey A., Jones, Theresa A., *Principles of experience- dependent neural plasticity: implications for rehabilitation after brain damage*, Journal of Speech, Language and Hearing Research, Vol. 51, Nr. 1, 2008.

Kuby, Gabriele, *Revoluția sexuală globală. Distrugerea libertății în numele libertății*, Ed. Sapienția, Iași, 2014.

Laumann, Edward O., Gagnon, John N., Michael, Robert T., Michaels, Stuart, *The Social Organization of Sexuality. Sexual Practices in the United States*, Chicago, Illinois: University of Chicago Press, 1994.

Lémann, L' Abbé Joseph, *Les juifs dans la révolution française: la prépondérance juive, ses origines, 1789-1791*, Ed. Avalon, Paris, 1988.

Lickliter, Robert, Honeycutt, Hunter, *Developmental dynamics: Toward a biologically plausible evolutionary psychology*, *Psychological Bulletin*, Vol. 129, Nr. 6, 2003.

Lopez, Robert Oscar, Klein, Brittany, (Editors), *Jephthah's Children: The Innocent Casualties of Same-Sex Parenting*, Wilberforce Publications Limited; Second Edition, London, 2016.

Lumey, LH, et alli, *Cohort profile: the Dutch hunger winter families study*, *International Journal of Epidemiology*, Vol. 36, Nr. 6, 2007.

Magnuson, Katherine, Berger, Lawrence M., *Family Structure States and Transitions: Associations with Children's Well-Being during Middle Childhood*, *Journal of Marriage and Family*, Vol. 71, Nr. 3, 2009.

Mayer, Lawrence S., Mchugh, Paul R., *Sexuality and Gender: Findings from the Biological, Psychological, and Social Sciences*, *New Atlantis*, Nr. 50, Fall, 2016.

Milkie, Melissa A., Nomaguchi, Kei M., Denny, Kathleen E., *Does the Amount of Time Mothers Spend With Children or Adolescents Matter?*, *Journal of Marriage and Family*, Vol. 77, Nr. 2, 2015.

Mock, Steven E., Eibach, Richard P., *Stability and change in sexual orientation identity over a 10- year period in adulthood*, *Archives of Sexual Behavior*, Vol. 41, Nr. 3, 2012.

Music, Graham, *Nurturing Natures. Attachment and Children's Emotional, Sociocultural and Brain Development*, Second Edition, Routledge, Taylor & Francis Group, New York, 2007.

Newman, Bernie S., Muzzonigro, Peter G., *The effects of traditional family values on the coming out process of gay male adolescents*, *Adolescence*, Vol. 28, Nr. 109, 1993.

O'Callaghan, Dermot, May, Peter, *Beyond Critique: The Misuse of Science by UK Professional Mental Health Bodies*, 2nd Ed. Hillsborough: Core Issues Trust, 2013.

Ott, Miles Q., Corliss, Heather L., Wypij, David, Rosario, Margaret, Austin, S. Bryn, *Stability and change in self-reported sexual orientation identity in young people: Application of mobility metrics*, *Archives of Sexual Behavior*, Vol. 40, Nr. 3, 2011.

Phelan, James E., Whitehead, Neil, Sutton, Philip M., *What Research Shows: NARTH's Response to the APA Claims on Homosexuality. A Report of the Scientific Advisory Committee of the National Association for Research and Therapy of Homosexuality*, *Journal of Human Sexuality*, Vol. 1, 2009.

- Rădulescu, Sorin M., *Sociologia și istoria comportamentului sexual "deviant"*, Ed. Nemira, București, 1996.
- Regnerus, Mark, *How different are the adult children of parents who have same-sex relationships? Findings from the New Family Structures Study*, Social Science Research, Vol. 41, Nr. 4, 2012.
- Reisman, Judith A., *Kinsey: Crimes and Consequences: The Red Queen and the Grand Scheme*, Inst for Media Education, 3rd Revised & Expanded edition, 2003.
- Idem, *The Scientist as a Contributing Agent to Child Sexual Abuse: A Preliminary Study*, Paper presented to the 5th World Congress of Sexology Jerusalem, Israel, 1981.
- Rich-Edwards, Janet W., Mason, Susan, Rexrode, Kathryn, Spiegelman, Donna, Hibert, Eileen, Kawachi, Ichiro, Jun, Hee Jin, Wright, Rosalind J., *Physical and sexual abuse in childhood as predictors of early onset cardiovascular events in women*, Circulation, Vol. 126, Nr. 8, 2012.
- Rosik, Christopher H., *A research review of 'Parent-initiated sexual orientation change efforts with LGBT adolescents: implications for young adult mental health and adjustment' by Ryan et alli.*, Journal of Human Sexuality, Vol. 10, 2019.
- Rosky, Clifford J., *Like Father, Like Son: Homosexuality, Parenthood, and the Gender of Homophobia*, Yale Journal of Law & Feminism, Vol. 20, 2009.
- Idem, *Perspectives from the Front Lines of Therapy Ban Conflicts: An Interview with Peter Sprigg and Greg Burt*, Journal of Human Sexuality, Vol. 10, 2019.
- Ryan, Christopher, Jetha, Cacilda, *Sexul. Cum ne cuplăm, de ce înșelăm*, Ed. Litera, București, 2018.
- Santero, Paul L., Whitehead, Neil E., Ballesteros, Dolores, *Effects of Therapy on Religious Men Who have Unwanted Same-Sex Attraction*, The Linacre Quarterly, Vol. 87, Nr. 1, 2018.
- Savin-Williams, Ritch C., Ream, Geoffrey L., *Prevalence and stability of sexual orientation components during adolescence and young adulthood*, Archives of Sexual Behavior, Vol. 36, Nr. 3, 2007.
- Sarkadi, Anna, Kristiansson, Robert, Oberklaid, Frank, Bremberg, Sven, *Fathers' Involvement and Children's Developmental Outcomes: A Systematic Review of Longitudinal Studies*, Acta Paediatrica, Vol. 97, Nr. 2, 2008.
- Sethna, Vaheshta, Perry, Emily, Domoney, Jill, Iles, Jane, Psychogiou, Lamprini, Rowbotham, Natasha E. L., Stein, Alan, Murray, Lynne, Ramchandani, Paul G., *Father-child interactions at 3 months and 24 months: contributions to children's cognitive development at 24 months*, Infant Mental Health Journal, Vol. 38, Nr. 3, 2017.

Shannon, Jacqueline D., Cabrera, Natasha J., Tamis-LeMonda, Catherine, Lamb, Michael E., *Who Stays and Who Leaves: Father Accessibility across Children's First 5 years*, *Parenting: Science and Practice*, Vol. 9, Nr. 1-2, 2009.

Shidlo, Ariel, Schroeder, Michael, *Changing sexual orientation: A consumers' report*, *Professional Psychology: Research and Practice*, Vol. 33, Nr. 3, 2002.

Spitzer, Robert L., *Can some gay men and lesbians change their sexual orientation? 200 participants reporting a change from homosexual to heterosexual orientation*, *Archives of Sexual Behavior*, Vol. 32, Nr. 5, 2003.

Idem, *Spitzer reassesses his 2003 study of reparative therapy of homosexuality*, *Archives of Sexual Behavior*, Vol. 41, Nr. 4, 2012.

Stacey, Judith, Biblarz, Timothy J., *(How) Does the Sexual Orientation of Parents Matter?*, *American Sociological Review*, Vol. 66, Nr. 2, 2001.

Stapleton, Lynlee R. Tanner, Schetter, Christine Dunkel, Westling, Erika, Rini, Christine, Glynn, Laura M., Hobel, Calvin J., Sandman, Curt A., *Perceived Partner Support in Pregnancy Predicts Lower Maternal and Infant Distress*, *Journal of Family Psychology*, Vol. 26, Nr. 3, 2012.

Stefanowicz, Dawn, *Ieșirea din beznă, Impactul homosexualității asupra creșterii copiilor*, Sapiientia, Iași, 2021.

Streitmatter, Rodger, *Sexul vinde. Aventura mass-media de la reprimare la obsesie*, Ed. Tritonic, București, 2006.

Tasker, Fiona L., Golombok, Susan, *Growing Up in a Lesbian Family: Effects on Child Development*, *Journal of Marriage and Family*, Vol. 60, Nr. 1, 1998.

Taub, Edward, Miller, Neal E., Novack, Thomas A., Cook, Edwin W., Fleming, William C., Nepomuceno, Cecil S., Connell, Jane S., Crago, Jan E., *Technique to improve chronic motor deficit after stroke*, *Archives of Physical Medicine and Rehabilitation*, Vol. 74, Nr. 4, 1993.

Taub, Edward, Uswatte, Gitendra, King, Danna Kay, Morris, David, Crago, Jean E., Chatterjee, Anjan, *A Placebo-Controlled Trial of Constraint-Induced Movement Therapy for Upper Extremity After Stroke*, *Stroke*, Vol. 37, Nr. 4, 2006.

Teicher, Martin H., Samson, Jacqueline A., *Annual research review: enduring neurobiological effects of childhood abuse and neglect*, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, Vol. 57, Nr. 3, 2016.

Thompson, Evan, Cosmelli, Diego, *Brain in a vat or body in a world?: Brainbound versus enactive views of experience*, *Philosophical Topics*, Vol. 39, Nr. 1, 2011.

Travis, John, *Gypsy secret: Children of the Sea see clearly underwater*, *Science News*, Nr. 163, 2003.

- Van de Ven, Paul, Rodden, Pamela, Crawford, June, Kippax, Susan, *A Comparative Demographic and Sexual Profile of Older Homosexually Active Men*, *The Journal of Sex Research*, Vol. 34, Nr. 4, 1997.
- Van Wyk, Paul H., Geist, Chrisann S., *Psychosocial development of heterosexual, bisexual, and homosexual behavior*, *Archives of Sexual Behavior*, Vol. 13, Nr. 6, 1984.
- Volling, Brenda L., Belsky, Jay, *The Contribution of Mother-Child and Father-Child Relationships to the Quality of Sibling Interaction: A Longitudinal Study*, *Child Development*, Vol. 63, Nr. 5, 1992.
- Weisman, Omri, Zagoory-Sharon, Orna, Feldman, Ruth, *Oxytocin administration to parent enhances infant physiological and behavioral readiness for social engagement*, *Biological Psychiatry*, Vol. 72, Nr. 12, 2012.
- Whitehead, Neil, *Prenatal hormones are only a minor contributor to male brain structure in humans*, *Journal of Human Sexuality*, Vol. 6, 2014.
- Idem, *Publication and Retraction of the Santero, Whitehead, Ballesteros (2018) Study: A First-Hand Account*, *Journal of Human Sexuality*, Vol. 10, 2019.
- Whiteway, Eleonor, Alexander, Denis R., *Understanding the causes of same-sex attraction*, *Science & Christian Belief*, Vol. 27, Nr. 1, 2015.
- Wilson, Helen W., Widom, Cathy Spatz, *Does physical abuse, sexual abuse, or neglect in childhood increase the likelihood of same-sex sexual relationships and cohabitation? A prospective 30-year follow-up*, *Archives of Sexual Behavior*, Vol. 39, Nr. 1, 2010.
- Wright, Nicholas D., Bahrami, Bahador, Johnson, Emily, Malta, Gina Di, Rees, Geraint, Frith, Christopher D., Dolan, Raymond J., *Testosterone disrupts human collaboration by increasing egocentric Choices*, *Proceedings of the Royal Society B: Biological Sciences*, Vol. 279, Nr. 1736, 2012.
- Xie, Wanze, Richards, John E., Lei, Du, Lee, Kang, Gong, Qiyong, *Comparison of the brain development trajectory between Chinese and U.S. children and adolescents*, *Frontiers in Systems Neuroscience*, Vol. 8, Art. 249, 2015.
- Xiridou, Maria, Geskus, Ronald, De Wit, John, Coutinho, Roel, Kretzschmar, Mirjam, *The contribution of steady and casual partnerships to the incidence of HIV infection among homosexual men in Amsterdam*, *AIDS* Vol. 17, Nr. 7, 2003.
- Yarhouse, Mark A., Throckmorton, Warren, *Ethical issues in attempts to ban reorientation therapies*, *Psychotherapy*, Vol. 39, Nr. 1, 2002.
- Yeung, Jean W., Duncan, Greg J., Hill, Martha S., *Putting Fathers Back in the Picture: Parental Activities and Children's Adult Outcomes*, *Marriage & Family Review*, Vol. 29, Nr. 2-3, 2000.
- Zatorre, Robert, *Absolute pitch: a model for understanding the influence of genes and*

development on neural and cognitive function, Nature Neuroscience, Vol. 6, Nr. 7, 2003.

*Adler, Sarah, Levin, Edmund, *Some Gays Can Go Straight, Study Says*, <https://abcnews.go.com/Health/Sex/story?id=117465&page=1> .

Alianța Familiilor din România: *Căsătoriile homosexuale victimizează copiii*, <https://rgnpress.ro/2016/07/07/aliana-familiilor-din-romania-casatoriile-homosexuale-victimizeaza-copiii/>.

Allyn, Bobby, *Pennsylvania, Philly take steps to ban 'conversion therapy'*, <https://whyy.org/articles/pennsylvania-philly-take-steps-to-ban-conversion-therapy/> .

American Psychiatric Association, *APA Reiterates Strong Opposition to Conversion Therapy*, <https://www.psychiatry.org/newsroom/news-releases/apa-reiterates-strong-opposition-to-conversion-therapy> .

American Psychological Association (APA), *Report of the American Psychological Association Task Force on Appropriate Therapeutic Responses to Sexual Orientation*, Washington, D.C., 2009, <https://www.apa.org/pi/lgbt/resources/therapeutic-response.pdf> .

American Psychological Association, *Resolution on Appropriate Affirmative Responses to Sexual Orientation Distress and Change Efforts*, <https://www.apa.org/about/policy/sexual-orientation> .

Ancuceanu, Robert, *Născut altfel? O explorare de peste 30 de ani a etiologiei homosexualității*, <https://semneletimpului.ro/social/gay/nascut-altfel-o-explorare-de-pest-30-de-ani-a-etologiei-homosexualitatii-2.html> .

Arana, Gabriel, *My So-Called Ex-Gay Life. A deep look at the fringe movement that just lost its only shred of scientific support*, <https://prospect.org/civil-rights/so-called-ex-gay-life/> .

Armonia Magazine-USA, *O carte recentă- Fiicele lui Ieftae- Jephthah's Daughters, Innocent casualties in the war for family "equality"*, <https://armoniamagazineusa.com/2015/07/23/o-carte-recenta-fiicele-lui-ieftae-jephtahs-daughters-innocent-casualties-in-the-war-for-family-equality/> .

Armonia-Saltim Media, *Alianța Familiilor: Homosexuali împotriva "căsătoriilor" gay* <https://saltmin.com/2016/06/17/tot-mai-multi-homosexuali-se-impotrivesc-casatoriilor-homosexuale/> .

asktheBigot, *Protected: A Casualty of Love: the daughter of two moms speaks out. (Guest Post)*, (December 19, 2014), <https://askthebigot.com/2014/12/19/a-casualty-of-love-the-daughter-of-two-moms-speaks-out-guest-post/> .

Idem, *"You're only against gay marriage because of your religion. Part 4- Biology Matters"* (August 20, 2012), <https://askthebigot.com/2012/08/20/biology-matters/> .

Badcock, Christopher R., *Nature - Nurture Controversy, History Of*, https://www.psychologytoday.com/sites/default/files/nature-nurture_controversy.pdf .

Bellis, Mark A., Hughes, Karen, Leckenby, Nicola, Perkins, Clare, Lowey, Helen, (2014), *National household survey of adverse childhood experiences and their relationship with resilience to health-harming behaviors in England*, BMC Medicine, [https://bmcmedicine.biomedcentral.com/articles/10.1186/1741-7015-12-72](https://bmcmmedicine.biomedcentral.com/articles/10.1186/1741-7015-12-72) .

CALVIN KLEIN JEANS - "Brooke Shields - Nothing", https://www.youtube.com/watch?v=cD3zMCWwQeo&ab_channel=StuPollard .

Cameron, Paul, *Homosexualitatea se învață*, <https://youtu.be/4-vaaTGi6Fo> .

Centers for Disease Control and Prevention (CDC), *HIV Among Gay and Bisexual Men*, <https://www.cdc.gov/hiv/group/msm/index.html> .

Cherry, Kendra, *How Social Learning Theory Works*, <https://www.verywellmind.com/social-learning-theory-2795074> .

Idem, *The Nature vs. Nurture Debate. Genetic and Environmental Influences and How They Interact*, <https://www.verywellmind.com/what-is-nature-versus-nurture-2795392> .

Chretien, Claire, *Wales to 'embed' LGBT sex ed into all school curriculum, beginning in kindergarten*, <https://www.lifesitenews.com/news/wales-to-embed-lgbt-sex-ed-into-normal-classes/> .

Church United, *I'm a fraud*, <https://www.facebook.com/watch/?v=1749241568471897> .

Ciungu, Pr. Prof. Ion, *Iisus în centrul cunoașterii...*, <https://doisautreiinnumeleluiiisus.blogspot.com/2019/05/iisus-in-centrul-cunoasterii-ii-poate.html> .

Idem, *Iisus este primul martor real pentru Dumnezeu împotriva diavolului* (Aprilie 14, 2019), <http://doisautreiinnumeleluiiisus.blogspot.com/2019/04/iisus-este-primul-martor-real-pentru.html> .

Idem, „*Nu va rămâne aici piatră pe piatră care să nu se risipească*” (2.800 de biserici se vor demola în Franța în anii care urmează!?), <http://protopopiatavrig.blogspot.com/2017/07/nu-va-ramane-aici-piatra-pe-piatra-care.html> .

CONVENȚIE cu privire la drepturile copilului, https://www.cdep.ro/pls/legis/legis_pck.http_act_text?id=28213 .

Cretella, Michelle, *Respect for sex differences and a culture of kindness*, https://www.youtube.com/watch?v=3dZgFaE-dXo&ab_channel=CitizenGO .

Dominus, Susan, *Growing Up With Mom and Mom*, The New York Times Magazine, 2004, <https://www.nytimes.com/2004/10/24/magazine/growing-up-with-mom-and-mom.html> .

Drăgoi, Macarie PS., „*Cui dăm viața noastră*”, (Pastorală la Praznicul Învierii Domnului, Stockholm, 2018), <https://stiripentruviata.ro/ps-macarie-episcopul-europei-de-nord-astazi-nu-mai-jertfim-lui-baal-junghiindu-ne-proprii-copii-ci-ii-sacrificam-noilor-idoli-ai-societatii-postmoderne/> .

Family Research Institute, *What Causes Homosexual Desire and Can It Be Changed?*, <http://www.familyresearchinst.org/2009/02/what-causes-homosexual-desire-and-can-it-be-changed/#fnref-222-1> .

Family Watch International, *The War On Children: The Comprehensive Sexuality Education Agenda*, <https://www.youtube.com/watch?v=MUnoNjcxNmW&feature=youtu.be> .

Idem, *Understanding Same-Sex Attraction*, <https://www.youtube.com/watch?v=jJhyzqdzpnM>.

Hansegard, Jens, *A done debate? Most Us religious groups now back gay marriage*, <https://www.christiantoday.com/article/a.done.debate.most.us.religious.groups.now.back.gay.marriage/128945.htm> .

Idem, *Is Sweden Raising a Generation of Brats?*, <https://www.wsj.com/articles/SB10001424052702303519404579354801246309702> .

Heyer, Walt, *I Became Transgender. Here's Why I Regret It.*, https://www.youtube.com/watch?v=QbXyyq1333I&ab_channel=DailyWire%2B .

Institute For Research On Poverty, *Involved Fathers Play An Important Role In Children's Lives* (february 2020), https://www.irp.wisc.edu/resource/involved-fathers-play-an-important-role-in-childrens-lives/#_ednref17 .

Jones, Stanton L., *Ex-Gays? Part 1: Research Design*, https://www.youtube.com/watch?v=I10jcafngfc&ab_channel=IVP .

Jones, Stanton L., Yarhouse, Mark A., *Ex Gays? An Extended Longitudinal Study of Attempted Religiously Mediated Change in Sexual Orientation*, Sexual Orientation and Faith Tradition Symposium, APA Convention, 2009, <https://www.wthrockmorton.com/wpcontent/uploads/2009/08/Jones-and-Yarhouse-Final.pdf> .

Jones, Will, *The withdrawal of a grotesque sex education programme shows the difference Christian public witness still makes*, <https://www.christiantoday.com/article/the-withdrawal-of-a-grotesque-sex-education-programme-shows-the-difference-christian-public-witness-still-makes/134690.htm> .

Just the Facts about Sexual Orientation and Youth. A Primer for Principal, Educators and School Personnel, <https://www.apa.org/pi/lgbt/resources/just-the-facts.pdf> .

Kempling, Chris, *Curricula orientării sexuale: implicații pentru pedagogi*, <https://provita.ro/2018/02/15/curricula-orientarii-sexuale-implicatii-pentru-pedagogi/> .

Kennedy, John W., *"Gay Parenting on Trial". More homosexuals seek custody or adoption of young children*, Christianity Today (July 8, 2002), <https://www.christianitytoday.com/ct/2002/july8/7.11.html> .

Lai, Chao-Qiang, *How much of human height is genetic and how much is due to nutrition?*, <https://www.scientificamerican.com/article/how-much-of-human-height/> .

Lambert, Jonathan, *No 'gay gene': Massive study homes in on genetic basis of human sexuality*, <https://www.nature.com/articles/d41586-019-02585-6> .

Le Figaro, «*J'ai été élevé par deux femmes*», <https://www.lefigaro.fr/mon-figaro/2013/01/09/10001-20130109ARTFIG00644-j-ai-ete-eleve-par-deux-femmes.php> .

Littman, Lisa, *Rapid-onset gender dysphoria in adolescents and young adults: A study of parental reports*, https://www.researchgate.net/publication/327065646_Rapid-onset_gender_dysphoria_in_adolescents_and_young_adults_A_study_of_parental_reports .

Lopez, Robert Oscar, *Growing Up With Two Moms: The Untold Children's View*, Public Discourse (6.08.2012), <https://www.thepublicdiscourse.com/2012/08/6065/> .

Madwin, Gayle, *Myths about queer by choice people*, (1999), <http://www.queerbychoice.com/myths.html> .

Mapamond creștin, *Programul S.O.G.I. în grădinițele din Canada* (21 ianuarie 2018), <https://www.youtube.com/watch?v=0btG1F2Dg3A&feature=youtu.be> .

Mastering Life Ministries, *How do you like me now? When a child, parent, spouse, or sibling says they `re gay*, https://www.youtube.com/watch?v=0axv1zHa428&ab_channel=AlfaOmegaTV .

McAllister, Denise C., *Another Study finds same-sex parenting isn't best for kids*, <https://thefederalist.com/2016/07/06/another-study-finds-same-sex-parenting-isnt-best-for-kids/> .

McDowell, Sean, *Why Kids Have a Right to Mom and Dad*, with Katy Faust (January 29, 2023), <https://www.biola.edu/blogs/think-biblically/2023/bonus-why-kids-have-a-right-to-mom-and-dad> .

National Geographic explains the biology of homosexuality, https://www.youtube.com/watch?v=saO_RFWVVA .

Neguț, Cristian, *Marea provocare a învățământului: școala pentru viață*, <https://www.trinitas.tv/marea-provocare-a-Invatamantului-scoala-pentru-viata/> .

NewsNet Creștin, *Un expert în psihiatrie pediatrică al Barnevernet, infama Autoritate Norvegiană pentru protecția copilului, a fost condamnat la închisoare pentru posesia a peste 200.000 de imagini pornografice cu copii in computerul personal...*, <http://newsnetcrestin.blogspot.com/2018/07/un-expert-in-psihiatrie-pediatrica-al.html> .

Nicolosi, Joseph, *Cauzele și tratarea homosexualității masculine*, <https://www.youtube.com/watch?v=pkuMlypiChQ> .

NorthStar, *Voice(s) of Hope*, <https://www.northstarsaints.org/voices-of-hope-intro> .

North Star International, *Voice of Hope Project • Interview Highlights* https://www.youtube.com/watch?v=tX18GwGxT1o&list=PLcQ-4U_rJPaOgTb8KVxG7LW6UWijF486Q .

Norway's Silent Scandal BBC 2018, https://www.youtube.com/watch?v=3XrzUAQ4qpE&ab_channel=Stepup4Children%27sRights .

O'Callaghan, Dermot, *New Study: Effects of Therapy on Religious Men who have Unwanted Same-Sex Attraction*, <https://www.core-issues.org/leading-stories-and-research/new-study-effects-of-therapy-on-religious-men-who-have-unwanted-same-sex-attraction> .

O'Leary, Dale, *Dangers of Same-Sex Couples Adopting Children (Part 1)*, <https://www.catholic.org/featured/headline.php?ID=1504> .

Idem, *Dangers of Same-Sex Couples Adopting Children (Part 2)*, <https://www.catholic.org/featured/headline.php?ID=1509> .

O'Leary, Dale, Byrd, Dean, Fitzgibbons, Richard P., Phelan, James E., *The same-sex attraction factsheet*, <https://www.familieslink.co.uk/download/sept07/same%20sex%20alleged%20fact%20sheet.pdf> .

PGN Staff, *Sims To Introduce Bill To Ban Conversion Therapy*, <https://epgn.com/2013/09/19/23644231-sims-to-introduce-bill-to-ban-conversion-therapy/> .

Papa Benedict XVI, *Full text of Benedict XVI essay: 'The Church and the scandal of sexual abuse'* (Aprilie 10, 2019), <https://www.catholicnewsagency.com/news/41013/full-text-of-benedict-xvi-essay-the-church-and-the-scandal-of-sexual-abuse> .

Papahagi, Adrian, „Înfierat odinioară, tolerat mai apoi, Viciul e celebrat azi, iar mâine va fi tiran”, <http://stiripentruviata.ro/adrian-papahagi-infierat-odinioara-tolerat-mai-apoi-viciul-e-celebrat-azi-iar-maine-va-fi-tiran/> .

Queer by Choise, <http://www.queerbychoice.com/> .

Reclama Eugenia-emoții originale, https://www.youtube.com/watch?v=8nYODiHpNq4&ab_channel=CraitaComan .

Reisman, Judith A., *Înțelegeți, distrugerea copiilor este sfârșitul jocului!*, (Interviu acordat pentru România Liberă în 3 octombrie 2018), <https://romanioliberal.ro/la-zi/judith-reisman-intelegeti-distrugerea-copiilor-este-sfarsitul-jocului-755156/> .

Saewyc, Elizabeth, Poon, Colleen, Wang, Naren, Homma, Yuko, Smith, Annie, Liebel, Alison, *Not Yet Equal: The Health of Lesbian, Gay, & Bisexual Youth in BC*, http://mcs.bc.ca/pdf/not_yet_equal_web.pdf .

Satiover, Jeffrey B., *The „Trojan Couch”: How the Mental Health Associations Misrepresent Science*, https://pdfs.semanticscholar.org/8ba2/e0abf9e8d921bbb2447eab90f8b47c52ab1b.pdf?_ga=2.77721748.1651372620.1567087942-600799073.1567087942 .

Secretele Istoriei, *Cazul David Reimer, un experiment psihologic care a șocat*, <https://arhiva.bzi.ro/cazul-david-reimer-un-experiment-psihologic-care-a-socat-761766> .

Sethna, Vaheshta, *Dads bring something unique to infant development*, <https://mercatornet>.

[com/dads-bring-something-unique-to-infant-development/22385/](https://www.foxnews.com/dads-bring-something-unique-to-infant-development/22385/) .

Showalter, Brandon, *Ex-LGBT men, women to share stories of transformation at 2nd Freedom March in Washington, D.C.*, <https://www.christianpost.com/news/ex-lgbt-men-women-to-share-stories-of-transformation-at-2nd-freedom-march-in-washington-dc.html> .

Sinkus, Julia, *David Reimer And John Money Gender Reassignment*, <https://simplypsychology.org/David-Reimer.html> .

State, Penn, *Time with parents is important for teens' well-being*, <https://www.sciencedaily.com/releases/2012/08/120821143907.htm> .

Stefanowicz, Dawn, *Public Testimony before Connecticut General Assembly's Judiciary Committee* (March 26, 2007), <https://www.cga.ct.gov/2007/JUDdata/Tmy/2007HB-07395-R000326-Dawn%20Stefanowicz-TMY.PDF> .

Ștefănescu, Cristian, *Nu renunți la copilul tău pentru că este homosexual*, <https://www.dw.com/ro/preot-ortodox-nu-renun%C8%9Bi-la-un-copil-pentru-c%C4%83-este-homosexual/a-57612871> .

Știri pentru Viață, *Mărturiile unor foști homosexuali și lesbiene: „Sunt mai mult decât propria sexualitate”*, <https://stiripentruviata.ro/marturiile-unor-fosti-homosexuali-si-lesbiene-sunt-mai-mult-decat-propria-sexualitate/> .

Throckmorton, Warren, *The Jones and Yarhouse study: What does it mean?*, <https://www.wthrockmorton.com/2011/10/27/the-jones-and-yarhouse-study-what-does-it-mean/> .

Tilles, Daniel, *LGBT ideology responsible for child suicides, says Polish education minister*, <https://notesfrompoland.com/2023/03/09/lgbt-ideology-responsible-for-child-suicides-says-polish-education-minister/> .

Tonic, Gina, *Wales Is Leading the Way in LGBT-Inclusive Sex Education*, <https://www.vice.com/en/article/qvnjeb/wales-is-leading-the-way-in-lgbt-inclusive-sex-education> .

Whitehead, Neil E., Whitehead, Briar, *My genes made me do it. Homosexuality and the scientific evidence*, Sixth edition, 2020, <https://www.mygenes.co.nz/download.html> .

Whitehead, Neil E., Whitehead, Briar, *Se poate schimba orientarea sexuală*, <https://contracurentului.com/se-poate-schimba-orientarea-sexuala/> .

Wikipedia. Enciclopedia liberă, https://ro.wikipedia.org/wiki/Philon_din_Alexandria .

Williams, Thomas D., *Ex-Gays Fight LGBT Power Play to Outlaw Conversion Therapy*, <http://www.pravmir.com/williams-ex-gays-fight-lgbt-power-play-to-outlaw-conversion-therapy/> .

Wnd Staff. The gaying of America. Homosexuality exploding among youth. Exclusive: Paul and Kirk Cameron present data showing effectiveness of propaganda (17.03.2017), <https://www.wnd.com/2017/03/homosexuality-exploding-among-youth/> .

Zach, Daniel, *Wenn nichts mehr geht! (Când nimic nu mai merge!)*, Leben ist mehr,
<https://www.lebenistmehr.de/leben-ist-mehr.html?datum=02.09.2021> .